

คู่มือ

การจัดการความรู้

ความรับผิดชอบทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่



คู่มือ

การจัดการความรู้

ความรับผิดชอบต่อ

ละเมิด



คำนำ

การดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นภารกิจสำคัญของ กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลเมืองตากใบ โดยมีงานนิติการ เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีกระบวนการขั้นตอนเกี่ยวกับการสอบสวน พิจารณา วินิจฉัยและพิเคราะห์ข้อเท็จจริงเพื่อหาผู้รับผิดชอบใช้ความเสียหายให้กับทางราชการ

งานนิติการ ได้ตระหนักและเล็งเห็นว่า การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและการรักษาผลประโยชน์ให้แก่ทางราชการ จึงเป็นงานที่มีความสำคัญทั้งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐและประโยชน์ของหน่วยงาน หากคณะกรรมการผู้ใดได้รับแต่งตั้ง ขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอน อาจส่งผลให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรมและไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงสมควรจัดทำคู่มือการจัดการความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยรวบรวมข้อมูลจากกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการ แนวทางการปฏิบัติงาน ข้อมูลจากเว็บไซต์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเข้ารับฝึกอบรมและจากประสบการณ์ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบทางละเมิดและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทาง เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน และนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการจัดการความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เล่มนี้ จะอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มากก็น้อย หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้จัดทำขอน้อมรับคำติชม และขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

งานนิติการ
กองวิชาการและแผนงาน
เทศบาลเมืองตากใบ
มกราคม ๒๕๖๓

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
วัตถุประสงค์	๑
ขอบเขต	๑
คำจำกัดความ	๑
ความรู้ที่นำมาใช้ดำเนินการ	๔
ส่วนที่ ๒ ขั้นตอน กระบวนการ และเทคนิคเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๖
ขั้นตอนการดำเนินการ	๖
กระบวนการในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด	๘
เทคนิคในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด	๑๐
ข้อพึงระวังในการปฏิบัติงาน	๑๒
ตัวอย่างคำวินิจฉัยศาลปกครอง	๑๓
บทสรุป	๑๖
ส่วนที่ ๓ แผนผังภาพรวมการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๑๗
ผังกระบวนการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๑๘
แผนผังหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ๑๙	
ส่วนที่ ๔ เอกสารภาคผนวก	๒๐
- พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙	
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ (รวมถึงแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๙)	
- กฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๔๐)	
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๖/ว๒๐๙๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐ เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น	
- หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว๖๐ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๘ เรื่องการ อุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙	

- หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว๒๐๖๒ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่องแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน
- หนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๑ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๐ เรื่องการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
- หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว๒๑๗ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ เรื่องการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
- หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่องแนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
- หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว๗๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่องซักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
- หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว๖๓๗ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๒ เรื่องซักซ้อมแนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๒๘๕๓ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เรื่องการกำหนดแบบคำขอและแนวทางการดำเนินการกรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่
- หนังสือกรมบัญชีกลางที่ กค ๐๔๑๕.๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ เรื่องประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ.๒๕๖๒

บรรณานุกรม

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. วัตถุประสงค์

การจัดการความรู้ด้านความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีความชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรแสดงถึงรายละเอียดขั้นตอนกระบวนการต่างๆในการปฏิบัติงาน

๒. เพื่อสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

๓. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ วิธีการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด และบุคลากรผู้เข้ามาปฏิบัติงานใหม่ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาการทำงานให้เป็มืออาชีพ และเผยแพร่ให้กับส่วนราชการในสังกัดได้รับทราบ

๒. ขอบเขต

กระบวนการด้านความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่มีขอบเขตครอบคลุมขั้นตอนการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มต้นรายงานความเสียหายจนเสร็จสิ้นกระบวนการสอบข้อเท็จจริงตามที่พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ กำหนด โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดโดยตรง คือ งานนิติการ กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลเมืองตากใบ

๓. คำจำกัดความ

๓.๑ “ละเมิด”

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มิได้นิยามความหมายคำว่าละเมิด ว่าหมายถึงอะไร การพิจารณาความหมายของคำว่า “ละเมิด” จึงต้องพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด มาตรา ๔๒๐

“มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหาย แก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

การกระทำละเมิดมีองค์ประกอบดังนี้

(๑) มีการกระทำ

“การกระทำ”

หมายถึงการเคลื่อนไหวร่างกายโดยรู้สำนึกในการเคลื่อนไหวและอยู่ในบังคับของจิตใจผู้กระทำ และรวมถึงการงดเว้นที่จะทำการอันมีหน้าที่ต้องกระทำด้วยไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย ตามระเบียบปฏิบัติงาน ตามสัญญา ตามวิชาชีพ แต่ไม่รวมถึงหน้าที่ตามศีลธรรม

(๒) โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ

การกระทำโดย **“จงใจ”** หมายถึง การกระทำโดยผู้กระทำรู้สำนึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดจากการกระทำของตน กล่าวคือ รู้ว่าการกระทำนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ส่วนความเสียหายจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดนั้นไม่สำคัญ การกระทำโดยจงใจมีความหมายกว้างกว่ากระทำโดย **“เจตนา”** ตามประมวลกฎหมายอาญา เพราะการกระทำโดยเจตนาตามมาตรา ๕๙ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญา ผู้กระทำต้องประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นด้วย

การกระทำโดย **“ประมาทเลินเล่อ”** มีความหมายเช่นเดียวกับการกระทำโดยประมาทในทางอาญาตามมาตรา ๕๙ วรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่บัญญัติว่า **“การกระทำโดยประมาทได้แก่ กระทำ ความผิดมิใช่โดยเจตนาแต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่”**

“วิสัย” หมายถึง สภาพเกี่ยวกับตัวผู้กระทำ เช่น อายุ เพราะเด็กและผู้ใหญ่จะมีความระมัดระวังในเรื่องเดียวกันต่างกันเนื่องจากมีประสบการณ์แตกต่างกัน เพศ ชายและหญิงต่างมีความระมัดระวังในแต่ละเรื่องต่างกัน ผู้ประกอบวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งหรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือผู้ปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง เป็นระยะเวลาชานาน ย่อมมีความระมัดระวังในวิชาชีพหรือเรื่องที่ตนเชี่ยวชาญหรือชำนาญมากกว่าคนทั่วไป เป็นต้น

“พฤติการณ์” หมายถึง ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำ เช่นกรณีขับรถยนต์ เหตุเกิดกลางวันหรือกลางคืน หรือขณะขับรถมีฝนตกถนนลื่นหรือไม่ และมีเวลาที่จะคิดคำนวณไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนที่จะทำการใดการหนึ่งลงไปหรือไม่ เป็นต้น เพราะพฤติการณ์แวดล้อมผู้ขับรถยนต์ย่อมต้องใช้ความระมัดระวังเพิ่มมากขึ้นมากกว่าในเวลาปกติ เป็นต้น

การกระทำโดย **“ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง”** หมายถึงการกระทำที่บุคคลได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้ หรือหากใช้ความระมัดระวังสักเพียงเล็กน้อยก็คงคาดเห็นได้ว่าอาจเกิดความเสียหายขึ้น ตัวอย่างเช่น นาย ก. จำเลยเผาขยะริมรั้วในบริเวณสถานที่ราชการทำให้มีควันดำปกคลุมถนนจนมองไม่เห็นทางข้างหน้าเป็นเหตุให้มีคนขับรถยนต์มาชนท้ายรถยนต์ของโจทก์ที่จอดอยู่ได้รับความเสียหาย ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้เคยเกิดขึ้นมาแล้วหลายครั้ง แต่จำเลยก็ปล่อยปละละเลยไม่เปลี่ยนวิธีเผาขยะเป็นวิธีอื่น การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นต้น การวินิจฉัยว่า การกระทำใดเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีๆไป

(๓) โดยผิดกฎหมาย

การกระทำโดยผิดกฎหมาย หมายถึงการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือโดยไม่มีอำนาจหรือไม่มีสิทธิโดยชอบที่จะกระทำการนั้นได้ นอกจากนี้ ตามมาตรา ๔๒๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า การใช้สิทธิซึ่งมีแต่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้น ท่านว่าเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย” ดังนั้น การกระทำโดยผิดกฎหมายอันจะเป็นการกระทำละเมิด จึงหมายความว่ารวมไปถึงการใช้สิทธิที่ผู้กระทำมีอยู่ตามกฎหมายทำให้บุคคลอื่นเสียหายด้วย

(๔) ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น

ความรับผิดทางละเมิดจะเกิดขึ้นเมื่อการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น หากบุคคลอื่นยังไม่ได้ได้รับความเสียหายจากการกระทำย่อมไม่เป็นละเมิด โดยความเสียหายนั้นจะเป็นความเสียหายที่เกิดแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ แต่ต้องเป็นความเสียหายที่แน่นอน กล่าวคือ ความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วหรือที่จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในอนาคต และความเสียหายจะต้องเกิดจากผลโดยตรงของผู้กระทำด้วยและผู้ได้รับความเสียหายต้องเป็นบุคคลอื่น ที่ไม่ใช่ผู้กระทำโดยตรงหรือมีส่วนร่วมในการกระทำนั้น

๓.๒ “เจ้าหน้าที่”

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๔ วรรคสอง “เจ้าหน้าที่ หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างหรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด”

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ข้อ ๔ วรรคสอง “เจ้าหน้าที่ หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างหรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ”

๓.๓ “หน่วยงานของรัฐ”

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔ วรรคสาม “หน่วยงานของรัฐ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย”

๔. ความรู้ที่นำมาใช้ดำเนินการ

หลักเกณฑ์ความรับผิดทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๐ มีองค์ประกอบดังนี้

๑. ผู้ใดกระทำการใดๆ
๒. โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ
๓. ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย
๔. ทำให้เสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด
๕. ผู้ทำละเมิดต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

จากหลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากผู้ใดกระทำโดยจงใจหรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อ และทำให้ผู้อื่นเสียหายถือว่าผู้นั้นกระทำละเมิด จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย ซึ่งแต่เดิมในเรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะจึงต้องนำหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ

แต่ปัจจุบันในเรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้มีบทบัญญัติไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างไปจากหลักเกณฑ์ของละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ “เจ้าหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ เฉพาะกรณีเป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือกระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น” หากเป็นเพียงการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างธรรมดาเจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องรับผิดแต่หน่วยงานจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายหรือค่าเสียหายดังกล่าวแทนเจ้าหน้าที่

ในการวินิจฉัยว่าการกระทำใดเป็นการกระทำโดยประมาทก็ต่อเมื่อเป็นการกระทำโดยไม่ได้มีเจตนา แต่กระทำโดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวังที่ดีพอ และต้องพิจารณาเรื่องวิสัย ภาวะ พฤติการณ์ ประกอบด้วย

นอกจากนี้ หลักสำคัญอีกประการหนึ่งในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด คือ คณะกรรมการฯ ต้องให้ออกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม รวมทั้งความเห็นของคณะกรรมการต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ่มชัดและต้องมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนประกอบด้วย แต่ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้งหรือกรมบัญชีกลางที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น และเนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับกับกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น และในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาโดยคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมีต้องใช้สิทธิเรียกให้ใช้เต็มจำนวนความเสียหาย และถ้าการละเมิดเกิดจากความรับผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย และหากเป็นความเสียหายที่ไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ เจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะต้องถูกฟ้องให้รับผิดและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัว

เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีบรรทัดฐานในการกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือกำหนดแนวทางในการเรียกค่าสินไหมทดแทน โดยแบ่งตามลักษณะของความเสียหาย และกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกลุ่มหรือแต่ละราย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้ประกอบเป็นแนวทางในการพิจารณาสำนวนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ แจ่งตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐

สำหรับแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่สามารถแยกตามประเภทการกระทำให้เกิดความเสียหายออกได้เป็น ๕ ประเภทสำนวน แจ่งตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๔๐๖.๗/ว ๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐ ดังนี้

๑. ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน
๒. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ
๓. คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย
๔. อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้
๕. ยานพาหนะเกิดอุบัติเหตุ

อย่างไรก็ดี ในการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงในบางเรื่องบางกรณี นอกจากนิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนจะต้องใช้ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐานแล้ว นิติกรจะต้องศึกษา ค้นคว้า เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานด้วย เช่น อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน, ขั้นตอนการตั้งงบประมาณ, ลักษณะของโครงการต่างๆ, แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง, ขั้นตอนการบริการงานพัสดุ, การบริหารสัญญา, การกำหนดราคากลางค่างานก่อสร้างตามมติคณะรัฐมนตรี, การจัดทำหรือการคิดคำนวณประมาณการค่าก่อสร้างฯ ฯลฯ ซึ่งความรู้เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นิติกรเจ้าของสำนวนมีความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และสามารถที่จะหยิบยกหรือนำมากำหนดประเด็นในการซักถามหรือปรับใช้เป็นแนวทางในการสอบสวนข้อเท็จจริงได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ ๒

ขั้นตอน กระบวนการ และเทคนิคเกี่ยวกับ การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่

๑. ขั้นตอนการดำเนินการ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ มีขั้นตอนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปได้ดังนี้

๑) เมื่อเกิดความเสียหายกับหน่วยงานของรัฐ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ให้หัวหน้าหน่วยงานแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด มีจำนวนไม่เกิน ๕ คน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น หรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องหาต้องชดใช้

๒) คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จะเป็นผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยการรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมด โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีสิทธิชี้แจงแสดงพยานหลักฐานอย่างเป็นธรรม แล้วพิจารณาว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ หากความเสียหายเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ให้พิจารณาต่อไปว่าเป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ ซึ่งหากเป็นการกระทำที่จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ก็ต้องรับผิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หากพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นความประมาทเลินเล่อแต่ไม่ถึงขั้นร้ายแรง เจ้าหน้าที่ผู้ต้องหาไม่ต้องรับผิดและไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้กับหน่วยงานของรัฐอย่างไร

ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยว่า ความเสียหายไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ รับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมและต้องรับผิดเต็มจำนวน จะหักส่วนที่เกิดจากความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐไม่ได้

๓) เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีมติอย่างไรแล้ว ให้เสนอความเห็นต่อผู้แต่งตั้งคณะกรรมการว่ามีผู้ต้องรับผิดหรือไม่ หากมีผู้ต้องรับผิด จะต้องรับผิดจำนวนเท่าใด และต้องชดใช้ค่าเสียหายเพียงใด โดยผู้วินิจฉัยสั่งการยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วให้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ (เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงาน ตามหนังสือกรมบัญชีกลางที่ กค ๐๔๑๕.๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ เรื่องประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ.๒๕๖๒)

๔) กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบสำนวน ซึ่งต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความ ๒ ปีสิ้นสุดลงไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

๕) เมื่อกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังแจ้งผลการตรวจสอบให้หน่วยงานทราบ หน่วยงานของรัฐจะต้องมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง กรณีผลการตรวจสอบพบว่าต้องมีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน หน่วยงานจะต้องออกคำสั่งให้ชดใช้ ซึ่งเป็นการออกคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยหน่วยงานต้องแจ้งผลการวินิจฉัยและสิทธิอุทธรณ์คำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในสิบห้าวัน และสิทธิการฟ้องคดีให้ผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบด้วย ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๙ หากหน่วยงานไม่ได้รับวิธีการยื่นฟ้องและระยะเวลาสำหรับการยื่นคำฟ้องต่อศาลให้ผู้รับผิดชอบทราบ จะทำให้ระยะเวลายื่นคำฟ้องต่อศาลซึ่งมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี ขยายเป็นหนึ่งปี ตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

ในกรณีผู้รับผิดชอบไม่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในเวลาที่กำหนด ให้หน่วยงานใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๖) ผู้รับผิดชอบมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อหน่วยงานผู้ออกคำสั่ง โดยหน่วยงานต้องพิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของจนภายในกำหนดเวลาดังกล่าว

ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง และให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น ในชั้นตอนนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือนิติกรจะต้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และปฏิบัติตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒ (๑๐) ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากหากมีกรณีปรากฏในภายหลังว่าผู้พิจารณาอุทธรณ์ไม่ใช่ผู้มีอำนาจ และมีการใช้สิทธิทางศาลผู้เสียหายอาจหยิบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นต่อสู้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒. กระบวนการในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

กระบวนการสอบข้อเท็จจริงให้ถือเอาวันที่ประธานกรรมการผู้คำสั่งแต่งตั้งเป็นหลัก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของกรรมการจะเริ่มก็ต่อเมื่อประธานกรรมการได้รับแจ้งคำสั่งแต่งตั้งและแจ้งกำหนดวันนัดประชุมครั้งแรกโดยทำเป็นหนังสือแจ้งกรรมการรับทราบ เพื่อวางแนวทางการสอบข้อเท็จจริงต่อไป

๑) วันประชุมครั้งแรก

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด อาจประกอบด้วยกรรมการจากหลายส่วนงานหรือเกือบทั้งหมดอาจมาจากส่วนงานเดียวกัน เพื่อให้กรรมการสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ในเบื้องต้น ประธานกรรมการจะให้กรรมการทำความรู้จักกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แล้วจึงกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง

(๑) เมื่อกรรมการมา ณ สถานที่ ตาม วัน เวลา ที่ประธานนัดหมายจนครบองค์ประชุม (อย่างน้อย ๓ คน) ตามนัยข้อ ๑๓ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ซึ่งกำหนดว่า “ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้ากรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน”

(๒) ประธานกรรมการกล่าวเปิดการประชุมโดยอธิบายสาเหตุที่ต้องนัดประชุมดังกล่าวพร้อมแนะนำตัวกรรมการ หรือให้คณะกรรมการแต่ละท่านแนะนำตัวเองพร้อมต้นสังกัดจากนั้น ประธานกรรมการจะถามที่ประชุมว่าได้รับคำสั่งแต่งตั้งและเอกสารครบถ้วนหรือไม่ กรรมการแต่ละท่านมีความเห็นเกี่ยวกับเอกสารที่ได้รับว่ามีความครบถ้วนเพียงพอสำหรับการกำหนดประเด็นที่จะพิจารณาหรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการทุกท่านได้ตรวจสอบเอกสารครบถ้วนแล้วก็จะเข้าสู่กระบวนการวางแนวทางการสอบข้อเท็จจริง ในทางปฏิบัติ ประธานกรรมการจะเป็นผู้วางแนวทาง หรืออาจมอบหมายให้กรรมการที่มีประสบการณ์สอบข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น เป็นผู้วางแนวทางให้ว่าจะสอบข้อเท็จจริงตามประเภทสำนวนใด ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๗/๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐

๒) วันสอบข้อเท็จจริง

หลังจากวันประชุมครั้งแรกแล้วในวันสอบข้อเท็จจริงซึ่งเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และประธานกรรมการอาจต้องกำหนดวันประชุมอีก ๒-๓ ครั้ง เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิดครบถ้วน โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานที่ข้องที่เกี่ยวข้อง ทั้งพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ พยานเอกสารและพยานวัตถุหรือสถานที่

ทั้งนี้ คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ข้อ ๑๕

เมื่อได้พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้ว ประธานกรรมการจะให้เวลากรรมการได้มีโอกาสตรวจสอบพยาน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดทางละเมิด ว่าการกระทำละเมิดเกิดจากการกระทำ

ของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือไม่ และเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ แล้วจึงนัดประชุมเพื่อสรุปผลการสอบข้อเท็จจริงต่อไป

๓) วันสรุปผลการสอบข้อเท็จจริง

ประธานกรรมการจะนัดประชุมเพื่อสรุปผลการสอบข้อเท็จจริงเมื่อกรรมการได้มีโอกาสพิจารณาพยานหลักฐานจนครบถ้วนเพียงพอที่จะทำความเข้าใจ หรือเพียงพอที่จะวินิจฉัยเรื่องราวได้แล้ว ประธานกรรมการจะนัดหมายให้กรรมการทั้งหมดมาประชุมในวันสรุปผลการสอบข้อเท็จจริงโดยพร้อมเพรียงกัน หากกรรมการท่านใดไม่เข้าประชุมในวันดังกล่าวจะไม่มีสิทธิลงชื่อในสำนวน และในวันสรุปผลการสอบข้อเท็จจริงนี้ กรรมการที่เข้าร่วมประชุมมีหน้าที่ต้องวินิจฉัยและลงมติว่าจากข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานทั้งปวงที่รวบรวมได้ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ถูกอ้างว่ากระทำละเมิด เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานจริงหรือไม่ ได้กระทำละเมิดจริงหรือไม่ มีความเสียหายเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่และเป็นการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ รวมทั้ง หากกำหนดให้ต้องรับผิดชอบควรต้องรับผิดชอบในสัดส่วนเท่าใด โดยถือตามเสียงข้างมากของกรรมการที่มาประชุม

ในกรณีที่กรรมการเสียงข้างมาก เห็นว่าผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานมิได้กระทำละเมิด หรือกระทำละเมิดแต่เป็นการกระทำโดยประมาทที่ยังไม่ถึงขนาดเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว ให้ลงมติว่าข้อเท็จจริงรับฟังไม่ได้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานเห็นสมควรยุติการสอบข้อเท็จจริง แล้วเสนอผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

ในกรณีที่กรรมการเสียงข้างมากเห็นว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน จะต้องมิตติว่าข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานรายใด และมีผู้ต้องรับผิดชอบในสัดส่วนและจำนวนเท่าใด โดยระบุตัวผู้ต้องรับผิดชอบ และจำนวนเงินที่ต้องชดเชยให้ชัดเจนแล้ว เสนอผู้สั่งแต่งตั้งพิจารณาสั่งการต่อไป ซึ่งการพิจารณาสัดส่วนความรับผิดชอบ เป็นไปตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เมื่อกรรมการได้ลงมติและสรุปสำนวนแล้ว ผู้ช่วยเลขานุการ หรือกรรมการและเลขานุการจะได้รับมอบหมายให้ทำสำนวน พร้อมเรียบเรียงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่างๆให้สมบูรณ์ เมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยจะแจ้งเวียนให้คณะกรรมการเพื่อทราบและตรวจสอบความถูกต้องของสำนวน กรรมการรายใดมีความเห็นแย้งให้บันทึกไว้ในสำนวนด้วย และเมื่อคณะกรรมการเห็นว่าสำนวนมีความถูกต้องครบถ้วนให้ดำเนินการแจ้งเวียนให้กรรมการที่เข้าร่วมประชุมในวันสรุปผลการสอบข้อเท็จจริงลงนามในสำนวนเพื่อเสนอให้ผู้สั่งแต่งตั้งพิจารณาสั่งการต่อไป

๔) วันตรวจสอบสำนวนและลงนาม

โดยปกติ วันตรวจสอบสำนวนจะมีหรือไม่ก็ได้ แต่ในกรณีการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่มีรายละเอียดมาก นอกจากฝ่ายเลขานุการจะแจ้งเวียนสำนวนให้กรรมการพิจารณาเป็นครั้งสุดท้ายแล้ว ประธานกรรมการอาจกำหนดให้มีวันตรวจสอบสำนวนและลงนามเพื่อนัดหมายให้กรรมการไปตรวจสอบรายละเอียดสำนวน อีกครั้งหนึ่งว่า ที่กรรมการได้สรุปไปมีรายละเอียดครบถ้วนทุกประเด็นหรือไม่ เพื่อลงนามในที่ประชุมและเสนอพิจารณาสั่งการต่อไป

๓. เทคนิคในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เป็นกรณีการสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาข้อมูลว่า มีผู้ต้องรับผิดชอบหรือไม่ เนื้อหาส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องการรวบรวมพยาน และการขังน้ำหนักพยาน

ปัญหาในการสอบข้อเท็จจริงที่พบคือ ข้อเท็จจริงที่ได้ไม่เป็นที่ยุติ เรื่องราวที่ได้ไม่ปฏิบัติตามลำดับหรือไม่ เชื่อมโยงกัน ดังนั้น เมื่อกรรมการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานมาครบถ้วนแล้ว จะต้องเรียบเรียง และตรวจสอบความเชื่อมโยงของข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆ กรณีเห็นว่าเป็นพยานพุ่มเพื่อยหากเห็นว่าไม่จำเป็นให้บันทึกไว้โดยย่อ แต่ห้ามตัดทิ้งเนื่องจากผู้สั่งแต่งตั้งหรือผู้ตรวจสอบสำนวนอาจเห็นว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือพยานสำคัญก็ได้ โดยมีเทคนิคดังนี้

๑) การรวบรวมพยาน

กระทรวงการคลังได้กำหนดเรื่องแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน ว่าต้องรวบรวมพยานใดบ้าง นอกจากนี้ยังมีสิ่งทีกรรมการควรจะทำคือ

(๑) ไปยังสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด เพื่อตรวจสอบประจักษ์พยาน พยานวัตถุ พยานเอกสาร พยานแวดล้อมอื่นๆ ควรทำการบันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐานเพื่อประกอบการตรวจสอบด้วย

(๒) ตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงานของส่วนงานที่เกิดเหตุรวมทั้งมาตรการรักษาความปลอดภัยกรณีดังกล่าว

(๓) ตรวจสอบแนวทางการดำเนินการกรณีใกล้เคียงกันของหน่วยงานหรือของหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง

(๔) ขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ เพื่อประกอบการทำสำนวน

(๕) ขอทราบผลการพิจารณาในเบื้องต้นจากเจ้าพนักงานตำรวจ (ถ้ามี)

(๖) บันทึกข้อมูล ส่งเอกสารเป็นหนังสือ โดยดำเนินการตามแบบที่กฎหมายกำหนด เช่น แบบบันทึกการสอบสวน (สล.๑) สำหรับบันทึกถ้อยคำของเจ้าหน้าที่ หรือผู้เกี่ยวข้อง

(๗) มิให้ทำหรือจัดให้ทำการใดๆ อันเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจพยาน หรือผู้ให้ถ้อยคำ หรือเพื่อขึ้นการให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ

(๘) มีการแจ้งรายละเอียดแก่พยาน และผู้ให้ถ้อยคำว่า การให้ถ้อยคำว่า การให้ถ้อยคำตามบันทึกการสอบสวนฉบับนี้อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

(๙) คำถามของคณะกรรมการ ผู้ให้ถ้อยคำจะตอบหรือไม่ตอบก็ได้ ถ้าคำถามใดไม่ตอบให้ขอทราบเหตุผลสั้นๆและบันทึกไว้

๒) การขังน้ำหนักพยาน

(๑) ไม่ใช้อคติในการพิจารณา

(๒) มองให้ครบถ้วน รับฟังพยานในทุกประเด็นทุกฝ่าย

(๓) ต้องรวบรวมพยานหลักฐานและพิจารณาด้วยความระมัดระวัง หากไม่แน่ใจว่าผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายและกระทำด้วยความจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว จะเสนอความเห็นว่ามีผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่ได้

๓) การพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

คณะกรรมการควรพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเพื่อประกอบการวินิจฉัย รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะอย่างถูกต้อง โดยในเบื้องต้นควรพิจารณาดังนี้

(๑) ข้อเท็จจริง ได้แก่ข้ออ้างที่บุคคลอ้างถึง ซึ่งอาจเป็นความจริง (คำว่าข้อเท็จจริงเป็นศัพท์ทางกฎหมาย ซึ่งเข้าใจง่ายเพราะมีความชัดเจนอยู่ในตัว โดยเป็นการรวมกันของคำสองคำ คือคำหนึ่งเท็จ คำหนึ่งจริง หากแยกกันจะมีความหมายตรงกันข้ามในการพิจารณาว่าเป็นข้อเท็จ หรือข้อจริง) จึงต้องพิจารณาข้ออ้างในเรื่องราวทั้งหมดให้ยุติก่อน เช่น นาย เอ อ้างว่า นายบี เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ขับรถยนต์ที่ใช้ในราชการโดยประมาททำให้ นายเอ ได้รับความเสียหาย ข้อเท็จจริงในกรณีนี้คือ

นายเอ เห็นเหตุการณ์นี้จริงหรือไม่

นายบี เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จริงหรือไม่

นายบี ขับรถยนต์ที่ใช้ในราชการจริงหรือไม่

นายบี ขับรถยนต์โดยประมาทจริงหรือไม่

นายเอ ได้รับความเสียหายจริงหรือไม่

ปัญหาที่ว่านายเอ พบหรือเห็นเหตุการณ์นี้จริงหรือไม่นั้น หากนายเอ. มิได้เห็นด้วยตาของตนเอง เพียงแต่รับฟังจากคำบอกเล่ามา ข้ออ้างของนายเอ. เฉพาะที่ว่า “เห็น” ย่อมเป็นเท็จ แต่หาก นายเอ ได้เห็นเป็นประจักษ์ด้วยตนเอง ข้ออ้างที่ว่า “เห็น” ก็เป็นจริง

ปัญหาที่ว่า นายบี เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จริงหรือไม่ ต้องตรวจสอบฐานะตำแหน่ง ต้นสังกัดของนายบี ว่ามีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ หรือไม่ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ เพราะหากนายบี มิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว และในกรณีนี้ คู่กรณีมีเพียงนายเอ และนายบี ย่อมไม่เกิดประโยชน์ที่จะสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวต่อไปและเห็นควรยุติการสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้ และรายงานผู้สั่งแต่งตั้งเพื่อพิจารณาสั่งการตามความเหมาะสมต่อไป

กรณีตามตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเพียงการลำดับข้อเท็จจริงซึ่งหากข้ออ้างที่นายเอ ยกขึ้นเป็นจริงทั้งหมดหรือส่วนใหญ่เป็นจริงตามความเข้าใจของ นายบี. ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบข้อเท็จจริงย่อมเป็นไปตามลำดับ พยานหลักฐานต่างๆย่อมสนับสนุนกันและเป็นเหตุเป็นผลกัน

สำหรับคำถามอื่นๆ ให้ใช้แนวทางหัวข้อการสอบสวนที่กำหนดตามประเภทสำนวนการสอบสวน (ส.๑ - ส.๕) หรือคำถามอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการจะเห็นสมควร และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

(๒) ข้อกฎหมาย ได้แก่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับกรณีความเสียหาย การพิสูจน์ หรือรวบรวมข้อกฎหมายเป็นเรื่องที่ง่ายกว่าการรวบรวมข้อเท็จจริงเพราะมีแหล่งที่มาที่แน่นอน เช่น นายชนะศึก มีคำสั่งให้ นายปี ปฏิบัติหน้าที่พนักงานขับรถหรือไม่ อำนาจที่มาของผู้ออกคำสั่งมาจากกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับใด คำสั่งดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยง่ายโดยปรากฏเป็นเอกสารหลักฐานชัดเจน สำหรับการขอหรือได้มาซึ่งหลักฐานดังกล่าวให้ประธานคณะกรรมการทำหนังสือไปยังส่วนงานเจ้าของเอกสารเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการประกอบการดำเนินการ

๔. ข้อพึงระวังในการปฏิบัติงาน

จากผลการดำเนินการที่ผ่านมา การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด แม้ว่าในบางกรณีจะมีที่มาจากข้อมูลของหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) จนทำให้คณะกรรมการเกิดความเข้าใจหรือเชื่อได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการให้เกิดความเสียหายตามที่ถูกกล่าวหา หรือผู้ที่อาจจะต้องรับผิดชอบมีชื่อปรากฏในเอกสารหรือมีการลงลายมือชื่อในเอกสาร ทั้งนี้ข้อเท็จจริงไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการแต่อย่างใด คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงจะต้องดำเนินการตรวจสอบและพิจารณาหามูลเหตุความเป็นมาของการกระทำที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างรอบคอบ รวมทั้งต้องให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาด้วย มิฉะนั้นอาจมีผลทำให้เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่ตนเองมิได้กระทำ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และเป็นการบั่นทอนจิตใจของเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน

ข้อพึงระวังที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดอายุความในการไล่เบี้ยและใช้สิทธิฟ้องร้องต่อศาลในการเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไว้ในมาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ เป็นการเฉพาะแตกต่างจากอายุความการใช้สิทธิทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดพึงควรจดบันทึกและระมัดระวังในการพิจารณาดำเนินการในเรื่องอายุความดังนี้

๑. อายุความไล่เบี้ย

(๑) เจ้าหน้าที่ใช้สิทธิไล่เบี้ย

กรณีหน่วยงานจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่กระทำการละเมิดโดยมิได้ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น เจ้าหน้าที่ได้ชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายไปก่อนแล้ว เจ้าหน้าที่ชอบที่จะได้รับเงินค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว โดยเจ้าหน้าที่จะต้องใช้สิทธิไล่เบี้ยคืนจากหน่วยงานภายใน ๑ ปี นับแต่ได้ชดใช้ให้แก่ผู้เสียหาย (บุคคลภายนอก)

(๒) หน่วยงานใช้สิทธิไล่เบี่ย

กรณีหน่วยงานได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่ผู้เสียหาย (บุคคลภายนอก)ไปแล้ว และการพิจารณาปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและได้กำหนดจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบแล้ว หัวหน้าหน่วยงานจะต้องดำเนินการไล่เบี่ยคืนให้หน่วยงานภายใน ๑ ปี นับแต่ได้ชดใช้ให้แก่ผู้เสียหาย

๒. อายุความเรียกร้องของหน่วยงานต่อเจ้าหน้าที่

(๑) อายุความ ๒ ปี

กรณีเกิดความเสียหายซึ่งหน่วยงานได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงและหัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาและวินิจฉัยสั่งการตามข้อ ๑๗ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าความเสียหายเกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น ในวันดังกล่าวถือเป็นวันที่หน่วยงานรู้ถึงการกระทำละเมิด และรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้ฟ้องจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน สิทธิของหน่วยงานในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิดมีกำหนด ๒ ปี นับแต่วันที่หัวหน้าหน่วยงานวินิจฉัยสั่งการ

(๒) อายุความ ๑ ปี

กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาและวินิจฉัยว่าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบ เนื่องจากมิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแต่เมื่อรายงานให้กระทรวงการคลังพิจารณา กระทรวงการคลังกลับเห็นว่า เจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิดจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่เกิดขึ้น อายุความที่หน่วยงานจะใช้สิทธิฟ้องต่อศาลเพื่อเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมีกำหนด ๑ ปี นับแต่หน่วยงานมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดทราบ

๕. ตัวอย่างคำวินิจฉัยศาลปกครอง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๖/๒๕๕๒

กรณีเจ้าหน้าที่ฟ้องเพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานต่อศาลปกครองที่เรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๑๒ หรือการที่ผู้เสียหายได้ร้องขอให้หน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด แล้วไม่พอใจคำวินิจฉัยของหน่วยงาน ต่อมาได้ฟ้องขอให้หน่วยงานเพิกถอนคำสั่งต่อศาลปกครองเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง(๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลแล้วแต่กรณี ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ มาตรา ๔๙ กรณีดังกล่าวศาลปกครองวินิจฉัยว่า ระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ศาลปกครองมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๖/๒๕๕๒

โดยที่บทบัญญัติเกี่ยวกับอายุความสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ เป็นกฎหมาย พิเศษที่มีข้อความขัดแย้งกับมาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไป เฉพาะแต่ในส่วนที่กำหนดให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น ไม่ได้มีผลเป็นการยกเลิกมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง ในส่วนที่กำหนดว่า สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดขาดอายุความเมื่อพ้นกำหนดสิบปี นับแต่วันทำละเมิดโดยปริยาย ดังนั้น เมื่อนับจากวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๓๘ อันเป็นวันทำละเมิดถึงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดี (อธิบดีกรมศุลกากร) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี (ศุลกากรักษ์) นำเงิน ค่าสินไหมทดแทนไปชำระแก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเวลาทีล่วงเลยเกินกว่าสิบปีแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่ง ดังกล่าวเฉพาะในส่วนที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นการออกคำสั่งโดยปราศจาก อำนาจ เนื่องจากสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอันเกิดแต่มูลละเมิดขาดอายุความ ตามนัยมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีสิทธิที่จะปฏิเสธการใช้สิทธิเรียกร้องนั้นได้ คำสั่งเฉพาะในส่วนดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ ชอบด้วยกฎหมาย

กรณีนี้ที่เจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนถึงแก่ความตาย การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็น มรดกตกทอดแก่ทายาทของเจ้าหน้าที่ทันทีที่เจ้าหน้าที่ถึงแก่ความตาย ไม่อาจใช้สิทธิออกคำสั่งให้ทายาทชำระ ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ต้อง พ้องต่อศาลภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้าหน้าที่ ผู้ นั้นไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากทายาทเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำ ละเมิดตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

และในกรณีนี้ที่เจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน พ้นจากตำแหน่งไปก่อนที่หน่วยงานของ รัฐจะออกคำสั่งเรียกให้ชำระเงิน หน่วยงานของรัฐยังคงมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของ เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และหน่วยงานของรัฐมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธี ปฏิบัติราชการทางปกครองและพ.ศ.๒๕๓๙

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๘/๒๕๕๔

ผู้ฟ้องคดี (กรมศุลกากร) พ้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมของนาย ก.ผู้ตาย รับผิดชอบใช้ ค่าสินไหมทดแทน อันเกิดจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่อันเนื่องมาจากนาย ก.ขณะรับราชการ ตำแหน่งศุลกากรักษ์ ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยนายตรวจศุลกากร ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ที่ไม่ได้ตรวจสอบการตรวจปล่อยและบรรจุสินค้าเข้าสู่คอนเทนเนอร์ของห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.ทำให้ไม่ทราบว่ามีสินค้าในตู้คอนเทนเนอร์ดังกล่าว และห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.ได้นำหลักฐานการส่งออกสินค้าเพื่อขอรับเงิน ชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกตามพระราชบัญญัติชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๒๔ อันทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะทายาทโดยธรรมของ นาย ก.ผู้ตาย รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งสามารถนำคดีมาฟ้องได้โดยไม่ต้องดำเนินการ ตามการแก้ไขความเดือดร้อนก่อนนำคดีมาฟ้อง แม้จะปรากฏว่าคดีนี้ได้ยื่นฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดี ได้มีหนังสือขอให้กรมบัญชีกลางจ่ายเงินบำเหน็จตกทอดแก่ทายาทของนาย ก. ซึ่งถือว่าเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ถึงการตายของเจ้ามรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แต่เนื่องจากการเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีทำการออกบัตรภาษีให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. ซึ่งทำให้มีการทุจริตขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากรจึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันที่ทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีเพิ่งจะทราบว่า นาย ก. เป็นผู้ทำละเมิดในกรณีการออกบัตรภาษีดังกล่าว ภายหลังจากวันที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงซึ่งผู้ฟ้องคดีแต่งตั้ง รายงานผลเกี่ยวกับการตรวจสอบกรณีการทุจริตขอรับเงินภาษีคืนเท่านั้น วันดังกล่าวจึงถือเป็นวันที่ นาย ก. ผู้ตาย ทำละเมิด ซึ่งเมื่อนับจากวันดังกล่าวจนถึงวันฟ้องยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปี ประกอบกับการเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ นั้น เป็นการบังคับชำระหนี้ตามกฎหมายเฉพาะซึ่งไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีต่อศาล เพราะหากเจ้าหน้าที่เพิกเฉยผู้ฟ้องคดีก็สามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองยึดทรัพย์สินของบุคคลนั้นขายทอดตลาดเพื่อชำระหนี้ได้ เพียงแต่เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดตาย กรณีจึงไม่สามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ตายได้ การที่ผู้ฟ้องคดีได้เคยมีคำสั่งให้ผู้ทำละเมิดชำระหนี้ จึงเป็นการกระทำอื่นใด อันมีผลเป็นอย่างเดียวกับการฟ้องคดี ย่อมทำให้อายุความในทางปกครองและการฟ้องร้องคดีสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การยื่นฟ้องคดีนี้ของผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่เกินกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย

ศาลปกครองสูงสุด พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การที่นาย ก. ผู้ตายได้ปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ออกบัตรภาษีให้กับห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. ตามคำร้องขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากรสำหรับสินค้าส่งออก ซึ่งได้มีการโอนบัตรภาษีดังกล่าวต่อไป และผู้รับโอนบัตรภาษีได้นำบัตรภาษีดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ชำระค่าภาษีอากรแทนจำนวนเงินที่บริษัทต้องชำระตามนัยมาตรา ๑๘ พระราชบัญญัติชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักรฯ จึงต้องถือว่าวันที่มีการวางฎีกาเบิกตามมูลค่าบัตรภาษีที่นำไปใช้ในวันทำละเมิด ซึ่งต้องมีการใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดระยะเวลาสิบปีตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อภายในระยะเวลาดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้มีคำสั่งให้นาย ก. ผู้ตายชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดระยะเวลาตามกฎหมายแล้ว และเมื่อนาย ก. เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดถึงแก่ความตาย ผู้ฟ้องคดีก็ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะทายาทโดยธรรมของนาย ก. ผู้ตายชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชำระ ผู้ฟ้องคดีก็ได้ฟ้องคดีต่อศาลภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการตายของเจ้ามรดก จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๗๕๔

วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พิพากษากลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้รับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาต่อไป

๖.บทสรุป

คำสั่งใหม่ทดแทนจากการกระทำละเมิดทางปกครอง มิได้แตกต่างจากหลักการที่ศาลยุติธรรมนำมาใช้ โดยต้องเป็นผลโดยตรงจากการทำละเมิดทางปกครอง โดยศาลจะกำหนดค่าเสียหายต่างๆ คือค่าเสียหายที่เป็นตัวเงิน ค่าเสียหายที่ไม่อาจคิดเป็นตัวเงินได้ การคืนทรัพย์สิน การใช้ราคา ค่าปลงศพ ค่ารักษาพยาบาล ค่าขาดไร้อุปการะทำมาหาได้เพราะไม่อาจประกอบกรงานสิ้นเชิงหรือแต่เพียงบางส่วน ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต กรณีมีความเสียหายเกี่ยวกับร่างกาย อนามัยหรือเสรีภาพเกิดขึ้น ผู้เสียหายอาจเรียกร้องคำสั่งใหม่ทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่น อันมิใช่ตัวเงินอีกก็ได้ เช่น ค่าทุนทุกข์ทรมาณจากบาดแผล ค่าทุกข์พลภาพตลอดชีวิต ต้องตัดขาดพิการตลอดชีวิต ค่าเสียโฉม มีรอแผลเป็นบนใบหน้า ค่าเสียหายเพราะร่างกายพิการทำให้สังครังเกียจ อับอายขายหน้า ไม่ได้เล่นกีฬา ไม่ได้สมรส นอกจากนี้ยังมีค่าเสียหายที่ศาลปกครองเคยวินิจฉัยให้ผู้ถูกละเมิดมีสิทธิได้รับ เช่น สิทธิที่จะได้รับเงินเดือนเต็มจำนวนจากการออกคำสั่งไล่ออกจากราชการโดยไม่ชอบ ค่าเสียโอกาส ค่าพาหนะ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่างๆ แต่ในค่าเสียหายจากการเสื่อมเสียชื่อเสียงเป็นเพียงการคาดหมายและไม่อาจพิสูจน์ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นได้แน่นอน ศาลปกครองจะไม่กำหนดให้

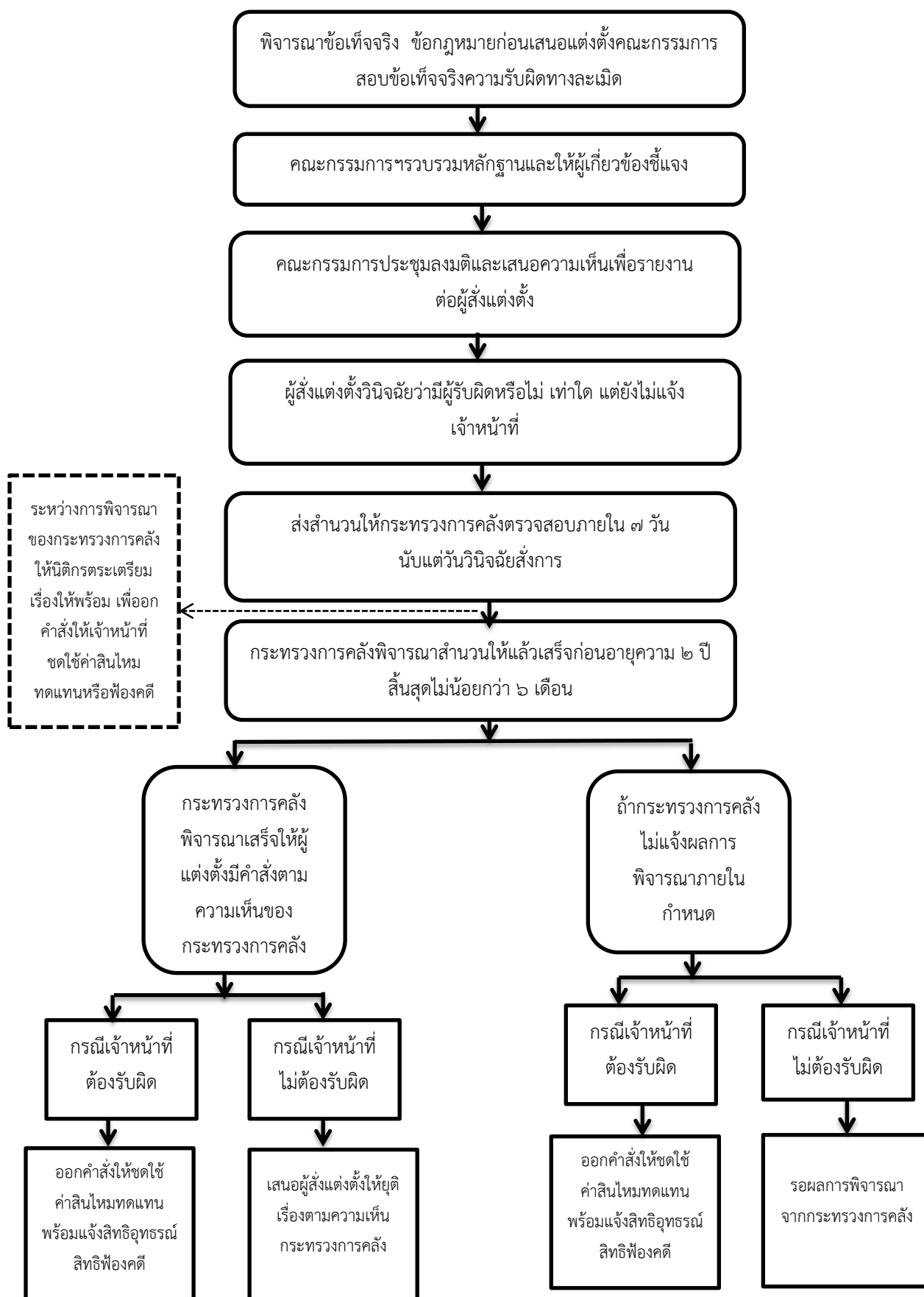
จากชั้นต้น กระบวนการ เทคนิค ข้อพึงระวังในการปฏิบัติงาน และตัวอย่างคำวินิจฉัยศาลปกครองดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่างานสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดเป็นงานที่มีความสำคัญทั้งต่อตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐและเพื่อรักษาผลประโยชน์ให้แก่ทางราชการ ซึ่งในการดำเนินการต้องนำพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ตลอดจน ระเบียบ หนังสือสั่งการอื่นที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้ นอกจากนี้ ยังต้องศึกษารายละเอียดของกฎหมาย แนวคำพิพากษาศาลปกครองต่างๆอย่างละเอียด เพื่อจะได้เป็นแนวทางบรรทัดฐานในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพราะการพิจารณาหรือการให้ถ้อยคำของผู้เกี่ยวข้องอาจมีผลต่อการดำเนินการทางวินัย และการดำเนินการทางอาญาอีกด้วย

ประกอบกับในปัจจุบัน กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้สามารถเบิกค่าตอบแทนคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดได้ ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖๙.๔/๖๓๘ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๕ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดจะปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องและเป็นธรรม รักษาผลประโยชน์ให้แก่ทางราชการ และคุ้มค่างับสิทธิที่ได้รับค่าตอบแทนดังกล่าว

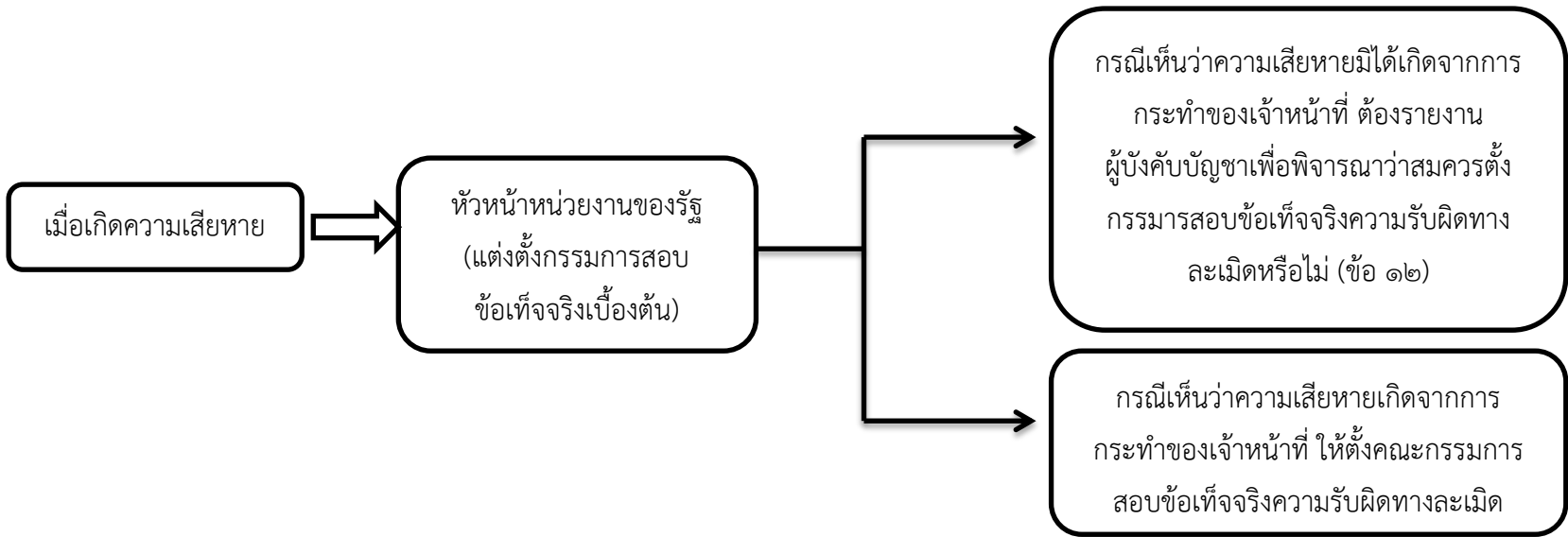
ส่วนที่ ๓

แผนผังภาพรวมการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบ
ของเจ้าหน้าที่

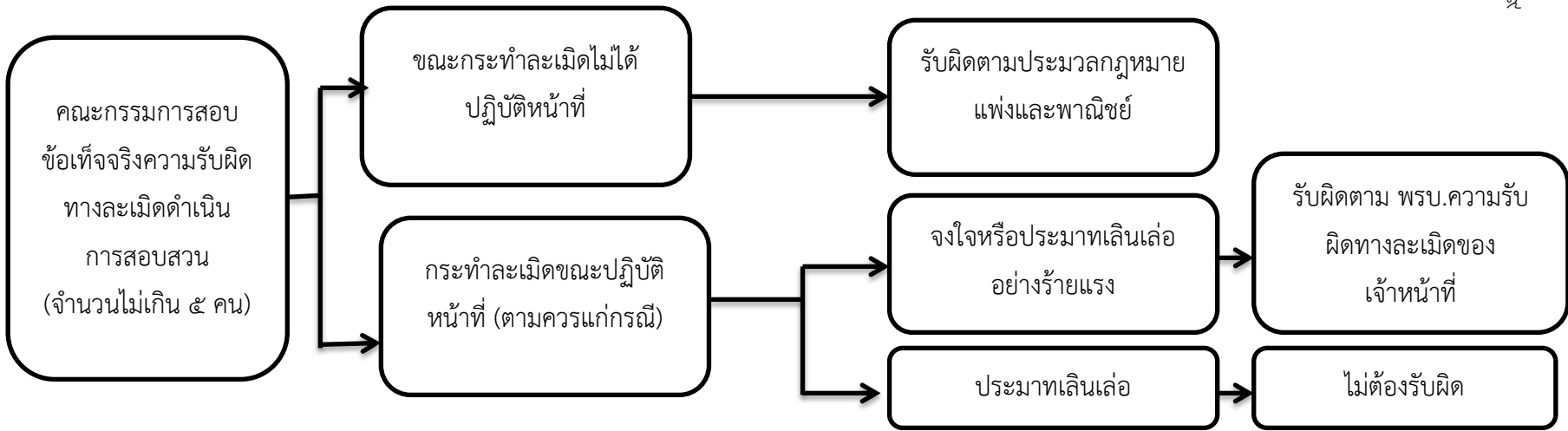
ผังกระบวนการงานเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่



แผนผังหลักเกณฑ์ปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙



หมายเหตุ
 ๑.กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของ
 คณะกรรมการภายใน ๖๐วัน นับถัด
 จากวันที่ประธานฯทราบคำสั่งแต่งตั้ง
 ๒.กรณีไม่แล้วเสร็จให้รายงานเหตุต่อ
 ผู้สั่งแต่งตั้งเพื่อขออนุญาตขยาย
 ระยะเวลาได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน
 ๓.กรณีไม่แล้วเสร็จตามข้อ ๒
 ให้ขยายระยะเวลาต่อผู้ว่าราชการ
 จังหวัดได้อีก ๒ คราวๆละ
 ไม่เกิน ๓๐ วัน (ตามหนังสือ
 กระทรวงมหาดไทย ที่
 มท ๐๓๓๓.๖/ว ๒๐๙๗๒
 ลว.๑ กค. ๒๕๔๐)



ส่วนที่ ๔

เอกสารภาคผนวก

พระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙
เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่สมควรมีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใด ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖ ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้

มาตรา ๗ ในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หรือในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ แล้วแต่กรณี เข้ามาเป็นคู่ความในคดี

ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องมิใช่ผู้ต้องรับผิดชอบ ให้ขยายอายุความฟ้องร้องผู้ต้องรับผิดชอบซึ่งมิได้ถูกเรียกเข้ามาในคดีออกไปถึงหกเดือนนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุด

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือ

ควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๑๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดชอบนั้นได้โดยค้ำเงินถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัว และความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

มาตรา ๑๔ เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

มาตรา ๑๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในการกระทำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่เข้าไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเพียงใด ก็จะมีการฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคล และการดำเนินการทางวินัย ก้ำกึ่งดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ขึ้น และกฎหมายดังกล่าวมีหลักการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากแนวทางปฏิบัติในเรื่องความรับผิดทางแพ่งที่ทางราชการถือปฏิบัติในปัจจุบัน โดยได้แยกความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ โดยเมื่อมีความเสียหายเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรับภาระชดใช้ค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบียดต่อไปในภายหลัง โดยจะยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายนั้นเกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น นอกจากนี้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนได้โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัวโดยไม่เกี่ยวกับทางราชการ สมควรวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓

(๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ ๑๓๕๘๒, ๑๓๕๘๓ (บคร)/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๐๔

(๓) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๖๔๖๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๐๙

(๔) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๐๒๘๓ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๖

(๕) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/ว.๒๗๒๗๔ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๕

(๖) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๑๗๓๘ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘

(๗) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๐๒ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๙

(๘) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๑๒๔๖๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๐

(๙) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๒๓๓๓ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๐

(๑๐) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๙๗๕ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๐

(๑๑) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๒๒๘ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑

(๑๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๖๓๑๑๙ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๑

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ

“ผู้แต่งตั้ง” หมายความว่า ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

“ความเสียหาย” หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่

รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

ข้อ ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๖ ในหมวดนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ข้อ ๗ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดชั้นคณะ
หนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้
นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของ
หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร
กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความ
เสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้ผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย
ก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของ
คณะกรรมการไว้ด้วย

ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่
หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการ
รายงานตามลำดับขั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

- (๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี
- (๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานใน
หน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น
- (๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด
ให้แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชาและมีใ
ผู้ปฏิบัติงานในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา
หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มี
อำนาจกำกับดูแล ผู้แต่งตั้งตน หรือผู้ซึ่งสั่งให้ตนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับ
ความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็น
ผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือ
ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ
ตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑
แต่งตั้งคณะกรรมการหรือเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง
คณะกรรมการรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจ

^๒ ข้อ ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ
เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

แต่งตั้งนั้นเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการแต่งตั้งหรือไม่แต่งตั้งคณะกรรมการ หากการนั้นไม่ถูกต้องให้สั่งแก้ไขใหม่ให้ถูกต้อง

ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่แก้ไขใหม่ให้ถูกต้องตามคำสั่งในวรรคหนึ่งภายในเวลาอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๒/๑^๓ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำให้เกิดความเสียหายหรือมีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๓ ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทนมติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการที่ไม่เห็นด้วยกับมติที่ประชุม อาจทำความเห็นแย้งมติที่ประชุมรวมไว้ในความเห็นของคณะกรรมการได้

ข้อ ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องรับฟังพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ กระทั่งการคลี่คลายอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

ข้อ ๑๖ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วให้เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้ง ถ้าผู้แต่งตั้งขอให้ทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการรีบดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่ผู้แต่งตั้งกำหนด

ความเห็นของคณะกรรมการต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ่มชัด และต้องมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนประกอบด้วย
ความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้งหรือรัฐที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๓ ข้อ ๑๒/๑ เพิ่มโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้นิพนธ์สั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีเห็นสมควรจะให้บุคคลไปส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

*** ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ตระเตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทน หรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมีให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ**

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ รวมทั้งราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นสั่งการไปตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

เมื่อหน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ผู้ต้องรับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความ

ในกรณีที่ปรากฏตามความเห็นของกระทรวงการคลังว่ามีผู้ใดต้องรับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นหรือต่างไปจากสำนวนที่ผู้แต่งตั้งส่งให้ตรวจสอบ หากยังไม่เคยมีการสอบผู้นั้นในฐานะผู้ต้องรับผิดมาก่อน ให้ผู้แต่งตั้งส่งเรื่องให้คณะกรรมการทำการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบนั้นเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการ ถ้าผลของคำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งตรงกับความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ผู้นั้นรับผิดชอบแล้วรายงานกระทรวงการคลังเพื่อทราบ ถ้าผลของคำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งรายงาน

“ข้อ ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

กระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๑๗ วรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๙ (ยกเลิก)

ข้อ ๒๐ ในกรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ให้ผู้แต่งตั้ง ร่วมร่วมกันวินิจฉัยสั่งการ และเสนอความเห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยัง กระทรวงการคลัง และเมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แล้ว ถ้าผลในขั้นที่สุดผู้แต่งตั้งร่วม ยังมีความเห็นตามข้อ ๑๘ แตกต่างกันจนหาข้อยุติไม่ได้ ก็ให้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๒๑ ในการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้มี "คณะกรรมการพิจารณาความ รับผิดชอบทางแพ่ง" เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธาน กรรมการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงาน ตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทนกระทรวงการคลังตามจำนวนที่จำเป็น ซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่งอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติ หน้าที่ตามที่มอบหมายได้ ในการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่งให้นำความในข้อ ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงิน จะดำเนินการดังต่อไปนี้แทนการ ชำระเงินก็ได้

(๑) ชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกันโดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ และลักษณะ เดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายและใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือ เสียหาย โดยทำสัญญายินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าว

(๒) ซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม โดยทำสัญญาว่าจะ จัดการให้ทรัพย์สินคงสภาพเหมือนเดิมภายในเวลาไม่เกินหกเดือน

(๓) การชดใช้เป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่แตกต่างไปจาก (๑) หรือ (๒) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน การชดใช้ค่าเสียหายเป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินตามวรรค หนึ่ง ให้มีการตรวจรับตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของทางราชการหรือของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

“ข้อ ๑๙ ยกเลิกโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

การทำสัญญาตามวรรคหนึ่งต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตาย ให้รับดำเนินการตามระเบียบนี้โดยอนุโลม เพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก ในกรณีที่ผู้แต่งตั้งเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องผู้จัดการมรดกหรือทายาทต่อไป ในกรณีของผู้แต่งตั้งร่วมถ้ามีความเห็นแตกต่างกันให้ดำเนินการไปพลางก่อนตามความเห็นของผู้แต่งตั้งสำหรับหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย และถ้าต่อมามีข้อยุติเป็นประการใดให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงการดำเนินการไปตามนั้น

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบและขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในชั้นตอนใด ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายกำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระนั้นตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูปของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย ในการให้ผ่อนชำระ ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๖ กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้ำประกันการวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันก็ได้

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แม้ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายพิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและต้องไม่ดำเนินคดีล้มละลายแก่ผู้นั้น แต่ถ้าการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นเกิดจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเพื่อให้หน่วยงานของรัฐไม่ได้รับชำระหนี้ครบถ้วน ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีล้มละลาย

ข้อ ๒๘ การประนีประนอมยอมความไม่ว่าจะเกิดขึ้นในชั้นตอนใดต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๙ ในกรณีตามข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ หรือข้อ ๒๘ ถ้าเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ การดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำหรับหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

หมวด ๒

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ข้อ ๓๐ ในหมวดนี้ “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๔.(๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลัง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน รับคำขอนั้นและดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรับส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไปและให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ กรณีดังกล่าวนี้ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับคำขอที่ส่งมานั้น

ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องตน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๓๔ ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด ให้คิดดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยผิดนัดนับแต่วันกระทำละเมิดในจำนวนเงินที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอจนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน

ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ไป

ประดิษฐา/ผู้จัดทำ

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

วิซพงษ์/ผู้ตรวจ

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

กัญชรรัตน์/เพิ่มเติม

๒๙ กันยายน ๒๕๕๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนพิเศษ ๒๐๗/หน้า ๑/๑๕ กันยายน ๒๕๕๙

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๕๐)
ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
พ.ศ. ๒๕๓๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๔๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้ คำสั่งทางปกครองไม่รวมถึง

(๑) คำสั่งทางปกครองอันเป็นการวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๒

(๒) คำสั่งทางปกครองอันเป็นการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามขั้นตอนที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

ข้อ ๒ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของส่วนราชการประจำจังหวัดหรือส่วนราชการประจำอำเภอของ กระทรวง ทบวง กรม เดียวกัน

(๒) เลขานุการรัฐมนตรี เลขานุการกรม หัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือเทียบเท่า หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำเขต แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของส่วนราชการนั้น

(๓) อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเลขานุการกรม หัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำเขตหรือผู้อยู่ได้บังคับบัญชาของอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมซึ่งดำรงตำแหน่งสูงกว่านั้น

(๔) ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่า

(๕) นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง

(๖) ประธานวุฒิสภา ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการวุฒิสภา

- (๗) ประธานสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร
- (๘) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด นายอำเภอ เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการของจังหวัด เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการของอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ของสภาตำบล เว้นแต่กรณีที่กำหนดไว้แล้วใน (๑) หรือ (๓)
- (๙) ผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง เป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- (๑๐) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น
- (๑๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือในฐานะราชการในส่วนภูมิภาค
- (๑๒) ผู้แทนของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (๑๓) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสั่งการหรือมอบหมายให้เอกชนปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเอกชนซึ่งได้รับคำสั่งหรือได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าว
- (๑๔) ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุมชั้นเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่ง แล้วแต่กรณีในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่อื่นนอกจากที่กำหนดไว้ข้างต้น
- (๑๕) เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองนั่นเอง ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐
 พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
 นายกรัฐมนตรี

-----+
 -----+
 หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่หลักการของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประสงค์ให้มีการอุทธรณ์ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ได้เพียงหนึ่งชั้น ก่อนที่จะนำคดีขึ้นวินิจฉัยยังองค์กรที่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีปกครอง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาแก้ไขหรือทบทวนคำสั่งทางปกครองให้ถูกต้อง และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรม ก่อนที่จะนำคดีขึ้นวินิจฉัยยังองค์กรที่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีปกครองดังกล่าวด้วย และโดยที่มาตรา ๔๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้

เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก.๒๕๔๐/๑๗ก./๓๔/๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๐]



ที่ มท 0313.6/ว 2092

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

1 กรกฎาคม 2540

เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- อ้างถึง 1. หนังสือกรมการปกครอง ค่วนมาก ที่ มท 0305/ว 02 ลงวันที่ 2 มกราคม 2540
 2. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0318/ว 4202 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2538
 3. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0312/ว 543 ลงวันที่ 10 มีนาคม 2535
 4. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0412/ว 1721 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2532
 5. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0407/ว 569 ลงวันที่ 25 เมษายน 2532
 6. หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ 8792/2504 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2504
 7. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ 3201/2504 ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2504

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 ชุด
 2. แบบสัญญารับสภาพหนี้ และสัญญาค้ำประกัน กรณีชดใช้เป็นเงิน จำนวน 1 ชุด
 3. แบบสัญญารับสภาพหนี้ และสัญญาค้ำประกัน กรณีชดใช้หรือซ่อมแซมทรัพย์สิน จำนวน 1 ชุด

ตามที่กรมการปกครอง ได้จัดส่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาเพื่อทราบและแจ้งให้ที่ทำการปกครองจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ และราชการส่วนท้องถิ่น ทือปฏิบัติโดยเคร่งครัดด้วย (อ้างถึงหมายเลข 1) นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นไปโดยถูกต้องเรียบร้อยและไม่เกิดความสับสน จึงเรียนมาเพื่อแจ้งให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยได้แก่ เทศบาล เมืองพัทยา สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบล ทือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 โดยเคร่งครัด ดังนี้

1. ยกเลิกหนังสือกระทรวงมหาดไทยตามที่อ้างถึงหมายเลข 2-7 ตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน 2539 และเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ให้ทือปฏิบัติโดยใช้หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ดังมีรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วยหมายเลข 1-3

2. ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ขณะนี้ กระทรวงมหาดไทยกำลังร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย กรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก พ.ศ.... ในขั้นนี้ จึงให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ถือปฏิบัติ ตามในหมวด 2 ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 โดยอนุโลม ทั้งนี้ ข้อความใดที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลังให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ขอแสดงความนับถือ



(นายสวัสดิ์ สงสัมพันธ์)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

โทร. (02) 2432193, 2414588

โทรสาร (02) 2415646

หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

1. ขั้นตอนรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการดังนี้
 - 1.1 ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ และรายงานให้จังหวัดทราบทันที
 - 1.2 กรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นและหัวหน้าฝ่ายบริหารฯ มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ ให้หัวหน้าฝ่ายบริหารฯ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดชั้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้าเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิด และจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องหาต้องชดใช้ แล้วรายงานให้จังหวัดและกระทรวงมหาดไทยทราบทันที
2. การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้มีจำนวนไม่เกิน 5 คน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นแห่งนั้นหรือหน่วยงานอื่นตามที่เห็นสมควร (เฉพาะในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลให้แต่งตั้งปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบลร่วมเป็นกรรมการด้วย) ทั้งนี้ต้องดำเนินการแต่งตั้งภายใน 15 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับทราบรายงานความเสียหาย
3. กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการฯ
คณะกรรมการฯ ต้องเสนอผลการพิจารณาต่อหัวหน้าฝ่ายบริหารฯ ภายใน 60 วัน ถัดจากวันที่ประธานกรรมการฯ ทราบคำสั่งแต่งตั้ง แต่ถ้าพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ขออนุญาตหัวหน้าฝ่ายบริหารฯ เพื่อขยายเวลาดำเนินการได้อีกไม่เกิน 30 วัน
ถ้าคณะกรรมการฯ ยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จในระยะเวลาตามที่กำหนดในวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการฯ รายงานเหตุที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จเพื่อขอขยายเวลาดำเนินการ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งขยายเวลาได้อีก 2 ครั้ง ๆ ละไม่เกิน 30 วัน
ในกรณีทุจริตให้คณะกรรมการฯ พิจารณาว่าผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือที่ควบคุมเจ้าหน้าที่กระทำทุจริตนั้นทุกชั้น รวมทั้งหัวหน้าฝ่ายบริหารฯ เป็นผู้ร่วมรับผิดในกรณีดังกล่าวด้วย
4. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ
ผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ อย่างน้อยจะต้องมีรายละเอียดดังนี้
 - (1) สาเหตุที่เกิดความเสียหาย
 - (2) จำนวนหรือมูลค่าของความเสียหาย
 - (3) ผู้ที่ต้องรับผิดในความเสียหาย

(4) ความรับผิดชอบที่ผู้ต้องรับผิดชอบแต่ละคนต้องชดใช้

(5) สรุปความเห็นของคณะกรรมการ

5. การวินิจฉัยสั่งการของหัวหน้าฝ่ายบริหารฯ

เมื่อได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ แล้วให้หัวหน้าฝ่ายบริหารฯ วินิจฉัยสั่งการภายใน 15 วัน ดังนี้

5.1 ถ้าเห็นว่าผลการพิจารณายังไม่สมบูรณ์หรือยังไม่อาจชี้ขาดได้ ให้สั่งการให้คณะกรรมการฯ ทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม และให้คณะกรรมการฯ รับผิดชอบการให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับทราบคำสั่ง

5.2 วินิจฉัยสั่งการว่าผู้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ เป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และให้หัวหน้าฝ่ายบริหารฯ ส่งคำวินิจฉัย และสำเนาการสอบสวน พร้อมกับสรุปผลการสอบสวนของคณะกรรมการฯ ให้กระทรวงการคลัง ภายใน 7 วัน นับแต่วันวินิจฉัยสั่งการพร้อมกับส่งสำเนาสรุปผลการสอบสวนของคณะกรรมการฯ และการวินิจฉัยสั่งการของหัวหน้าฝ่ายบริหารฯ ให้จังหวัดและกระทรวงมหาดไทยทราบ ภายใน 15 วัน

6. การดำเนินการภายหลังส่งสำนวนการสอบสวน

6.1 กรณีที่กระทรวงการคลังแจ้งผลการสอบสวนมาให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นทราบ และหัวหน้าฝ่ายบริหารฯ เห็นชอบด้วย ให้สั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังโดยดำเนินการออกคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทน หรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความ 1 ปี นับแต่วันที่หัวหน้าฝ่ายบริหารฯ แจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทนทราบ พร้อมรายงานจังหวัดและกระทรวงมหาดไทยด้วย

6.2 กรณีที่หัวหน้าฝ่ายบริหารฯ มีความเห็นแย้งกับความเห็นของกระทรวงการคลังให้ส่งผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องให้กระทรวงมหาดไทยภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง และเมื่อได้รับทราบผลการวินิจฉัยของกระทรวงมหาดไทยให้หัวหน้าฝ่ายบริหารฯ ดำเนินการออกคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาล อย่าให้ขาดอายุความ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 10 วรรคสอง พร้อมกับรายงานผลการดำเนินการต่อจังหวัดและกระทรวงมหาดไทย

6.3 กรณีที่กระทรวงการคลังมิได้แจ้งผลการตรวจสอบมาให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นก่อนอายุความ 2 ปีสิ้นสุด (นับจากวันที่หัวหน้าฝ่ายบริหารฯ วินิจฉัยสั่งการตามข้อ 5.2) ไม่น้อยกว่า 1 ปี ให้หัวหน้าฝ่ายบริหารฯ มีคำสั่งตามที่เห็นสมควร และแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ พร้อมทั้งรายงานจังหวัดและกระทรวงมหาดไทย ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่มีคำสั่ง

7. การดำเนินคดี

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอย่างใดให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือให้ได้รับชำระค่าเสียหายไม่เต็มจำนวนตามที่ฟ้องร้องและพนักงานอัยการผู้ว่าคดีมีความเห็นที่ไม่สมควรอุทธรณ์หรือฎีกา ให้เจ้าของคดีอุทธรณ์หรือฎีกาไปก่อนทุกครั้ง แล้วรายงานให้จังหวัดและกระทรวงมหาดไทยทราบ หากกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรยุติจะแจ้งให้ถอนอุทธรณ์หรือฎีกาต่อไป

8. การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

8.1 ในกรณีที่ความเสียหายเกิดแก่เงินให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว ภายใน 45 วัน นับถัดจากวันที่รับทราบเป็นหนังสือ

8.2 ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงินจะดำเนินการดังต่อไปนี้แทนการชำระเงินก็ได้

(1) ชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกัน โดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ และลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายและใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายให้ทำสัญญายินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าวภายในเวลาไม่เกิน 3 เดือน

(2) ซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม ให้ทำสัญญาว่าจะจัดการให้ทรัพย์สินคงสภาพเหมือนเดิมภายในเวลาไม่เกิน 6 เดือน

(3) การชดใช้เป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมบูรณะทรัพย์สินที่แตกต่างไปจาก (1) หรือ (2) ให้ขอความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยก่อน

การชดใช้ค่าเสียหายเป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินตาม ข้อ 8.2 ให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการตรวจรับตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ และต้องทำสัญญาพร้อมกับจัดให้มีผู้ค้ำประกันตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดและในกรณีที่เห็นสมควรจะให้อ่างหลักประกันด้วยก็ได้ และให้ส่งสำเนาสัญญาและหนังสือค้ำประกันให้จังหวัดและกระทรวงมหาดไทยด้วย

9. การผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน กรณีผู้รับผิดชอบไม่สามารถชดใช้เป็นเงินได้ทั้งหมดภายในคราวเดียว

กรณีที่ผู้รับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงินแต่ไม่สามารถชำระเงินได้ในคราวเดียวอาจยื่นคำร้องขอผ่อนชำระ ให้หัวหน้าฝ่ายบริหารฯ พิจารณาคำเสนอขอผ่อนชำระ โดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังนี้

9.1 ห้ามมิให้ผ่อนชำระเงินกรณีผู้รับผิดชอบชดใช้เงินเป็นผู้กระทำทุจริตหรือต้องโทษคดีอาญาเพราะกระทำทุจริตดังกล่าว

9.2 ผู้รับผิดชอบชดใช้ ซึ่งมีไม่ผู้กระทำทุจริต หรือต้องโทษในคดีอาญาให้ผ่อนชำระได้เป็นรายเดือนทุกเดือน ดังนี้

- ระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี หัวหน้าฝ่ายบริหารฯ เป็นผู้พิจารณาอนุมัติ
- ระยะเวลาเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

9.3 การพิจารณาคำขอผ่อนชำระให้พิจารณาโดยยึดถืออัตราผ่อนชำระไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้รายเดือนของผู้ยื่น และให้พิจารณาด้วยว่าผู้รับผิดชอบมีรายได้อื่นนอกจากเงินเดือนหรือค่าจ้างซึ่งพึงจะได้รับแต่ละเดือน รวมทั้งรายได้ของคู่สมรส ตลอดจนทรัพย์สินอื่น ที่มีในแบบข้อมูลการขอผ่อนชำระนี้และให้หัวหน้าฝ่ายบริหารฯ ของท้องถิ่น กำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูปของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้นมีอยู่ตามกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดี และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

9.4 การผ่อนผันโดยให้ผ่อนชำระการชดใช้เงิน ต้องให้ผู้รับผิดชอบทำสัญญารับสภาพหนี้เป็นหนังสือ ตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และให้ผู้รับผิดชอบหาผู้ค้ำประกัน หรือในกรณีที่เห็นสมควรจะให้อ่างหลักประกันก็ได้ โดยวงเงินหลักประกันต้องมีมูลค่าเท่ากับวงเงินที่ต้องชดใช้ แล้วส่งสำเนาสัญญาพร้อมกับแบบข้อมูลการขอผ่อนชำระให้กระทรวงมหาดไทย กับให้แจ้งผลการผ่อนใช้เงินของผู้รับผิดชอบตามสัญญาให้กระทรวงมหาดไทยทราบทุก 3 เดือน

9.5 กรณีที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ขาดการผ่อนชำระด้วยสาเหตุใดก็ตาม ให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีตามกฎหมาย โดยอย่าให้ขาดอายุความแล้วรายงานให้จังหวัดและกระทรวงมหาดไทยทราบ

10. การปฏิบัตินอกเหนือจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ทำความตกลงกับกระทรวงมหาดไทยก่อนทุกกรณี

สัญญารับสภาพหนี้
(กรณีชดใช้เป็นเงิน)

สิ่งที่ส่งมาด้วย 2

ทำที่.....(1).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....(2).....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ตรอก/ซอย.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง.....(3).....

ปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำให้เกิดความเสียหายแก่.....(1).....

กรณี.....(4).....

และต้องรับผิดชอบชดใช้เป็นเงินแก่.....(1).....เป็นจำนวน.....บาท

(.....(ตัวอักษร).....) ขอทำสัญญารับสภาพหนี้ให้ไว้ต่อ.....(1).....

โดย.....(5).....เป็นผู้แทน

ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1. ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้เป็นเงิน จำนวน.....บาท

(.....(ตัวอักษร).....) โดยขอม่อนชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนด.....(6).....ปี.....เดือน

และรับรองว่าจะไม่เรียกร้องเพื่อขอระงับหรืองดเว้นการชำระหนี้รายนี้เป็นอันขาด

ข้อ 2. จำนวนเงินที่ข้าพเจ้าต้องรับผิดชอบตามข้อ 1 ข้าพเจ้าขอม่อนชำระเป็นรายเดือนในอัตรา

เดือนละ.....(7).....บาท (.....(ตัวอักษร).....)

โดยจะขอม่อนชำระงวดแรกในวันที่.....(8).....เดือน.....พ.ศ.....และในเดือนต่อ ๆ ไป

จะชำระไม่เกินวันที่ 10 ของทุกเดือน จนกว่าจะครบตามจำนวนที่ต้องรับผิด ทั้งนี้หากต้องเสียค่าธรรมเนียมในการส่งเงิน

ข้าพเจ้ายินยอมเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น

ข้อ 3. หากข้าพเจ้ามิได้ชำระหนี้ในระยะเวลาที่กำหนดตามข้อ 2 ให้ถือว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ผิดนัดโดยไม่จำเป็นต้อง

ต้องเตือน

ในการแจ้งเรื่องใดๆ แก่ข้าพเจ้า ให้ถือว่า ข้าพเจ้าได้รับทราบเรื่องนั้นแล้วนับแต่วันที่หนังสือของ.....

.....(1).....ไปถึงข้าพเจ้าตามที่ระบุในสัญญานี้

(ลงชื่อ).....ผู้ให้สัญญา (ลงชื่อ).....ผู้รับสัญญา

(

)

(

)

ข้อ 4. ในกรณีที่ข้าพเจ้าถึงแก่กรรมไปด้วยเหตุใดๆ ก็ตาม ข้าพเจ้ายินยอมให้หักเงินเดือน ค่าจ้าง บ้านานญา บำเหน็จ เบี้ยหวัด และเงินอื่นใดที่พึงได้รับจากทางราชการอันเนื่องมาแต่ความตายของข้าพเจ้า ส่งใช้ได้อีกด้วย

ข้อ 5. เพื่อเป็นหลักประกันในการปฏิบัติตามสัญญา ข้าพเจ้าขอให้นำหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ ของข้าพเจ้า และปลอดจากภาระผูกพันใด ๆ เพื่อเป็นหลักประกันในการปฏิบัติตามสัญญา ดังนี้

ที่ดิน

1. โฉนดเลขที่.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
อยู่ที่ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

2. โฉนดเลขที่.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
อยู่ที่ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

หลักทรัพย์อื่นๆ

1.

2.

และข้าพเจ้าสัญญาว่า จะไม่จำหน่าย โอน ก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าที่ใช้เป็น หลักประกันในการปฏิบัติตามสัญญา

และ/หรือจัดให้.....(๑).....เป็นผู้ค้ำประกันการปฏิบัติและความรับผิดชอบตามสัญญานี้ด้วยแล้ว และหาก.....(๑).....เห็นสมควรให้ข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงผู้ค้ำประกัน ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามทุกประการทันที

กรณีค้ำประกันตายหรือถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายในระหว่างการปฏิบัติตามสัญญานี้ ข้าพเจ้า จะจัดให้มีผู้ค้ำประกันรายใหม่มาทำสัญญาค้ำประกันแทนต่อไปภายใน 2 เดือน นับแต่วันที่ผู้ค้ำประกันเดิมตายหรือ เป็นบุคคลล้มละลาย โดยผู้ค้ำประกันรายใหม่ต้องค้ำประกันข้าพเจ้าตามสัญญาค้ำประกันเดิมจนครบกำหนดการปฏิบัติ ตามสัญญานี้ทุกประการ

ข้อ 6. หากข้าพเจ้าผิดสัญญานี้ด้วยประการใดๆ ก็ตาม ข้าพเจ้ายินยอมให้ดำเนินคดีตามกฎหมายกับ ข้าพเจ้าได้ทันที และยินยอมให้เรียกค่าธรรมเนียม ค่าป่วยการ ค่าพาหนะ และบรรดาค่าใช้จ่ายซึ่งต้องเสียไปในการ ติดตามทวงถามฟ้องร้องได้จนครบ

ข้อ 7. หากมีข้อพิพาทเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นจากข้อสัญญานี้ก็ดี หรือการใช้สิทธิทางศาลเพื่อดำเนินคดีกับ ข้าพเจ้ากรณีไม่ปฏิบัติตามสัญญานี้ก็ดี ข้าพเจ้ายินยอมให้ฟ้องร้องบังคับคดีได้ ณ ศาล.....(10).....

(ลงชื่อ).....ผู้ให้สัญญา (ลงชื่อ).....ผู้รับสัญญา
() ()

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความโดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

(ลงชื่อ).....ผู้ให้สัญญา
()

(ลงชื่อ).....ผู้รับสัญญา
()

(ลงชื่อ).....พยาน
()

(ลงชื่อ).....พยาน
()

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับสัญญารับสภาพหนี้ (กรณีชดใช้เป็นเงิน)

(1) ให้ระบุชื่อหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นนิติบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายในทางความรับผิดทางละเมิด เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด.....หรือเทศบาล.....หรือสุขาภิบาล.....หรือองค์การบริหารส่วนตำบล.....

(2) ให้ระบุชื่อผู้ต้องรับผิดชดใช้เป็นเงินคืบ ซึ่งเป็น “ผู้ให้สัญญา”

(3) ให้ระบุตำแหน่งที่รับผิดชอบในหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตาม (1) เช่น หัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนจังหวัด.....หรือปลัดเทศบาล.....หรือปลัดสุขาภิบาล.....หรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล.....

(4) ให้ระบุเหตุที่รับผิดชอบชดใช้เป็นเงิน เช่น

ก. มีเงินขาดบัญชีเนื่องจากการทุจริตทางการเงิน

ข. จัดซื้อครุภัณฑ์เกินราคามาตรฐานของสำนักงบประมาณ

(5) ให้ระบุชื่อและตำแหน่งของหัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตาม (1) หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ เช่น นาย ก. ผู้ว่าราชการจังหวัด.....ในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด.....หรือนาย ข. นายกเทศมนตรีเทศบาล..หรือนาย ค. ประธานกรรมการ..หรือนาย ง. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล..ในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด.....

(6) กำหนดเวลาผ่อนชำระโดยปกติต้องไม่เกินหนึ่งปี การผ่อนชำระเกินกว่าหนึ่งปีจะต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน อย่างไรก็ตามห้ามมิให้ผ่อนชำระเกินกว่าสิบปี เว้นแต่จะขอทำความตกลงกับกระทรวงมหาดไทยก่อน โดยชี้แจงเหตุและความจำเป็นประกอบการพิจารณาด้วย

(7) อัตราการผ่อนชำระรายเดือน จะต้องเท่ากันทุกเดือนและไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของรายได้ของผู้ให้สัญญาซึ่งรายได้ดังกล่าวรวมถึง รายได้อื่นนอกจากเงินเดือนหรือค่าจ้างซึ่งผู้ให้สัญญาพึงได้รับด้วย เช่น รายได้ที่ได้รับจากการให้เช่าหรือประโยชน์จากอสังหาริมทรัพย์ของผู้ให้สัญญา โดยนำรายได้ดังกล่าวมารวมกับเงินเดือนหรือค่าจ้างเพื่อคำนวณเป็นรายได้รายเดือน นอกจากนั้น จะต้องนำรายได้ของคู่สมรส (กรณีผู้ให้สัญญามีคู่สมรส) ซึ่งจะปรากฏรายละเอียดในแบบข้อมูลการขอผ่อนชำระหนี้ที่ผู้ให้สัญญาจะต้องกรอกให้ครบถ้วนมาประกอบการพิจารณาด้วย ทั้งนี้เพื่อทราบถึงความสามารถในการผ่อนชำระและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของผู้ให้สัญญา

(8) การผ่อนชำระหนี้งวดแรก ปกติให้กระทำในเดือนที่ทำสัญญารับสภาพหนี้ แต่หากวันที่ทำสัญญาได้ล่วงเลยวันที่ 15 ของเดือนนั้นแล้ว ให้เลื่อนการผ่อนชำระงวดแรกไปในเดือนถัดไป แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินวันที่ 10 ของเดือนถัดไป เช่น ทำสัญญาวันที่ 1 มกราคม ต้องผ่อนชำระงวดแรกในเดือนมกราคมและชำระงวดที่สองไม่เกินวันที่ 10 กุมภาพันธ์ แต่หากทำสัญญาในวันที่ 16 มกราคม อนุโลมให้ผ่อนชำระงวดแรกได้ในเดือนกุมภาพันธ์ แต่ต้องไม่เกินวันที่ 10 กุมภาพันธ์ และชำระเงินงวดที่สองไม่เกินวันที่ 10 มีนาคม

(9) ให้ระบุชื่อบุคคลซึ่งเข้าทำสัญญาค้ำประกันการชำระหนี้โดยพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกันจากหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงาน รายได้ ฯลฯ เป็นต้น และต้องให้ผู้เข้าค้ำประกันแสดงหลักทรัพย์ของตนเอง เช่น โฉนดที่ดิน บัญชีเงินฝากธนาคาร ประกอบการพิจารณาด้วย

(10) ระบุศาลที่ผู้รับสัญญามีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนั้นและมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี

**สัญญาค้ำประกัน
(กรณีชดใช้เป็นเงิน)**

ทำที่.....(1).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ตรอก/ซอย.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

คู่สมรสชื่อ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

ขอทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้แก่.....(1).....ดั่งมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1. ตามที่.....(2).....ต้องรับผิดชอบชดใช้เป็นเงินให้แก่.....

.....(1).....เป็นเงิน.....บาท

(.....) และได้ทำสัญญารับสภาพหนี้ไว้ต่อ.....(1).....

.....ตามสัญญาลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....นั้น

ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาดังกล่าวเป็นอย่างดีโดยตลอดแล้ว ข้าพเจ้ายอมผูกพันตนเป็น

ผู้ค้ำประกัน.....(2).....ตามสัญญาดังกล่าวต่อ.....(1).....

กล่าวคือถ้า.....(2).....กระทำผิดสัญญาดังกล่าวไม่ว่าข้อใดข้อหนึ่งข้าพเจ้า

ยินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญาดังกล่าวนั้นทั้งสิ้นทุกประการ พร้อมดอกเบี้ยค่าเสียหายตลอดจน

ค่าการระงับคดีต่าง ๆ แทนจนครบถ้วนให้แก่.....(1).....ทันที

โดย.....(1).....มีจำต้องเรียกร้องให้.....(2).....

ชำระหนี้ก่อน และข้าพเจ้าจะรับผิดชอบตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว

ข้อ 2. ข้าพเจ้ายอมรับรู้และยินยอมด้วยในการที่.....(1).....ได้ผ่อนเวลา

หรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ตามสัญญา หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญารับสภาพหนี้

ให้แก่.....(2).....ทุกกรณี โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบและข้าพเจ้า

ยอมมิให้เอาการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ดังกล่าวเป็นเหตุปลดปล่อยความรับผิดชอบของข้าพเจ้า

และข้าพเจ้าจะรับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกันตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว

(ลงชื่อ).....ผู้ค้ำประกัน

()

ข้อ 3. ข้าพเจ้าขอแสดงหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้าและปลอดจากภาระผูกพันใดๆ เพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันไว้ต่อ.....(1).....ดังนี้

ที่ดิน

1. โฉนดเลขที่.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
อยู่ที่ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

2. โฉนดเลขที่.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
อยู่ที่ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

หลักทรัพย์อื่น ๆ

1.

2.

ข้อ 4. ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะไม่จำหน่าย โอน ก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใดๆ ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าตามที่ระบุไว้ในข้อ 3 ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังมีผลใช้บังคับอยู่

ข้อ 5. ข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างเวลาที่.....(2).....
.....ต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญารับสภาพหนี้

ข้าพเจ้าได้อ่านเข้าใจข้อความตามสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

(ลงชื่อ).....ผู้ค้ำประกัน
()

(ลงชื่อ).....พยาน
()

(ลงชื่อ).....พยาน
()

ข้าพเจ้า.....คู่สมรสของ.....(3).....
 ผู้ค้าประกันได้ทราบข้อความในสัญญาค้ำประกันแล้ว ยินยอมให้.....(3).....
 ทำสัญญาค้ำประกันฉบับนี้ได้

(ลงชื่อ).....ผู้ให้ความยินยอม
 ()

(ลงชื่อ).....พยาน
 ()

(ลงชื่อ).....พยาน
 ()

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ไม่มีคู่สมรส (เป็นโสด/คู่สมรสตาย/หย่า) ในขณะทำสัญญานี้

(ลงชื่อ).....ผู้ค้ำประกัน
 ()

- หมายเหตุ (1) ชื่อหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นนิติบุคคล และเป็น "ผู้รับสัญญา" ตามสัญญาฉบับนี้
 (2) ชื่อผู้ต้องรับผิดชอบเงินคืน ซึ่งเป็น "ผู้ให้สัญญา" ตามสัญญาฉบับนี้
 (3) ชื่อผู้ทำสัญญาค้ำประกัน

สัญญารับสภาพหนี้
(กรณีชดใช้หรือซ่อมแซมทรัพย์สิน)

สิ่งที่ส่งมาด้วย 3

ทำที่.....(1).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....(2).....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ตรอก/ซอย.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง.....(3).....

ปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำให้เกิดความเสียหายแก่.....(1).....

กรณี.....(4).....

และต้องรับผิดชอบชดใช้หรือซ่อมแซม.....(5).....

แก่.....(1).....ขอทำสัญญารับสภาพหนี้ให้ไว้ต่อ.....(1).....

โดย.....(6).....

เป็นผู้แทน ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1. ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้.....(7).....โดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ และลักษณะเดียวกัน และใช้งานแทนได้เช่นเดียวกันกับ.....(5).....ที่เสียหายหรือสูญหาย ให้แล้วเสร็จภายในกำหนด 3 เดือน และรับรองว่าจะไม่เรียกร้องเพื่อขอระงับหรืองดเว้นการชำระหนี้เป็นอันขาด

ข้อ 2. ข้าพเจ้ายินยอมซ่อมแซมหรือบูรณะ.....(5).....ที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา 6 เดือน และรับรองว่าจะไม่เรียกร้องเพื่อขอระงับหรืองดเว้นการชำระหนี้รายนี้เป็นอันขาด

ข้อ 3. หากข้าพเจ้ามิได้ชำระหนี้ในระยะเวลาที่กำหนดตามข้อ 1 หรือ 2 ให้ถือว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ผิดนัดโดย ไม่จำเป็นต้องเตือน

ในการแจ้งเรื่องใดๆ แก่ข้าพเจ้า ให้ถือว่า ข้าพเจ้าได้รับทราบเรื่องนั้นแล้วนับแต่วันที่หนังสือ ของ.....(1).....ไปถึงข้าพเจ้าตามที่อยู่ระบุในสัญญานี้

(ลงชื่อ).....ผู้ให้สัญญา

()

(ลงชื่อ).....ผู้รับสัญญา

()

ข้อ 4. ในกรณีที่ข้าพเจ้าถึงแก่กรรมไปด้วยเหตุใดๆ ก็ตาม ข้าพเจ้ายินยอมให้หัก เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ เบี้ยหวัด และเงินอื่นใดที่พึงได้รับจากทางราชการอันเนื่องมาแต่ความตายของข้าพเจ้า เพื่อชดใช้หนี้ที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งสิ้นจากสัญญาได้อีกด้วย

ข้อ 5. เพื่อเป็นหลักประกันในการปฏิบัติตามสัญญานี้ ข้าพเจ้าขอนำหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้า และปลอดจากภาระผูกพันใดๆ เพื่อเป็นหลักประกันในการปฏิบัติตามสัญญา ดังนี้

ที่ดิน

1. โฉนดเลขที่.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
อยู่ที่ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

2. โฉนดเลขที่.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
อยู่ที่ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

หลักทรัพย์อื่นๆ

1.
2.

และข้าพเจ้าสัญญาว่า จะไม่จำหน่าย โอน ก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใดๆ ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าที่ใช้เป็นหลักประกันตามสัญญา

และ/หรือจัดให้.....(8).....เป็นผู้ค้ำประกันการปฏิบัติและความรับผิดชอบตามสัญญานี้ด้วยแล้ว และหาก.....(1).....เห็นสมควรให้ข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงผู้ค้ำประกัน ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามทุกประการทันที

กรณีผู้ค้ำประกันตายหรือถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายในระหว่างการปฏิบัติตามสัญญานี้ข้าพเจ้าจะจัดให้มีผู้ค้ำประกันรายใหม่มาทำสัญญาค้ำประกันแทนต่อไปภายใน 2 เดือน นับแต่วันที่ผู้ค้ำประกันเดิมตาย หรือเป็นบุคคลล้มละลาย โดยผู้ค้ำประกันรายใหม่ต้องค้ำประกันข้าพเจ้าตามสัญญาค้ำประกันเดิมจนครบกำหนดการปฏิบัติตามสัญญานี้ทุกประการ

ข้อ 6. หากข้าพเจ้าผิดสัญญานี้ด้วยประการใดๆ ก็ตาม ข้าพเจ้ายินยอมให้ดำเนินคดีตามกฎหมายกับข้าพเจ้าได้ทันที และยินยอมให้เรียกค่าธรรมเนียม ค่าป่วยการ ค่าพาหนะ และบรรดาค่าใช้จ่ายใดซึ่งต้องเสียไปในการติดตามทวงถามฟ้องร้องได้จนครบ

ข้อ 7. หากมีข้อพิพาทเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นจากข้อสัญญานี้ก็ดี หรือการใช้สิทธิทางศาลเพื่อดำเนินคดีกับข้าพเจ้ากรณีไม่ปฏิบัติตามสัญญานี้ก็ดี ข้าพเจ้ายินยอมให้ฟ้องร้องบังคับคดีได้ ณ ศาล.....(9).....

(ลงชื่อ).....ผู้ให้สัญญา
()

(ลงชื่อ).....ผู้รับสัญญา
()

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความโดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

(ลงชื่อ).....ผู้ให้สัญญา
()

(ลงชื่อ).....ผู้รับสัญญา
()

(ลงชื่อ).....พยาน
()

(ลงชื่อ).....พยาน
()

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับสัญญารับสภาพหนี้ (กรณีชดใช้หรือซ่อมแซมทรัพย์สิน)

- (1) ให้ระบุชื่อหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นนิติบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายในทางความรับผิดทางละเมิด เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด.....หรือเทศบาล.....หรือสุขาภิบาล.....
- (2) ให้ระบุชื่อผู้ต้องรับผิดชดใช้เงินคืน หรือซ่อมแซมทรัพย์สินซึ่งเป็น "ผู้ให้สัญญา"
- (3) ให้ระบุตำแหน่งที่รับผิดชอบในหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตาม (1) เช่น หัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนจังหวัด.....หรือปลัดเทศบาล.....หรือปลัดสุขาภิบาล.....หรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล.....
- (4) ให้ระบุเหตุที่รับผิดชอบชดใช้ หรือซ่อมแซมทรัพย์สิน
- (5) ให้ระบุรายละเอียดของทรัพย์สินที่สูญหาย หรือเสียหาย
- (6) ให้ระบุชื่อและตำแหน่งของหัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตาม (1) หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ เช่น นาย ก. ผู้ว่าราชการจังหวัด.....ในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด.....หรือนาย ข. นายกเทศมนตรีเทศบาล.....หรือนาย ค. ประธานกรรมการสุขาภิบาล.....หรือนาย ง. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล.....หรือนาย จ. ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด.....ผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด.....ในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด.....
- (7) ประเภทของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย
- (8) ให้ระบุชื่อบุคคลซึ่งเข้าทำสัญญาค้ำประกันการชำระหนี้ โดยพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกันจากหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงาน รายได้ ฯลฯ เป็นต้น และต้องให้ผู้เข้าค้ำประกันแสดงหลักทรัพย์สินของตนเอง เช่น โฉนดที่ดิน บัญชีเงินฝากธนาคาร ประกอบการพิจารณาด้วย
- (9) ระบุศาลที่ผู้รับสัญญามีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนั้นและมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี

สัญญาค่าประกัน
(กรณีชดใช้หรือซ่อมแซมทรัพย์สิน)

ทำที่.....(1).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ตรอก/ซอย.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

คู่สมรสชื่อ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

ขอทำสัญญาค่าประกันให้ไว้แก่.....(1).....ดั่งมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1. ตามที่.....(2).....ต้องรับผิดชอบ.....(3).....
ให้แก่.....(1).....ตามสัญญารับประกันที่ได้ทำไว้ต่อ

ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาดังกล่าวเป็นอย่างดีโดยตลอดแล้ว ข้าพเจ้ายอมผูกพันตนเป็น
ผู้รับประกัน.....(2).....ตามสัญญาดังกล่าวต่อ.....(1).....

กล่าวคือ ถ้า.....(2).....กระทำผิดสัญญาดังกล่าวไม่ว่าข้อใดข้อหนึ่ง ข้าพเจ้า
ยินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญาดังกล่าวนั้นทั้งสิ้นทุกประการ พร้อมดอกเบี้ยค่าเสียหายตลอดจนค่า
ภาระคดีต่าง ๆ แทนจนครบถ้วนให้แก่.....(1).....

ทันทีโดย.....(1).....มีจำต้องเรียกร้องให้.....(2).....

ชำระหนี้ก่อน และข้าพเจ้าจะรับผิดชอบตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว

ข้อ 2. ข้าพเจ้ายอมรับรู้และยินยอมด้วยในการที่.....(1).....

ได้ผ่อนเวลาหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญารับประกันนี้ให้แก่.....(2).....

.....ทุกกรณีโดยไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบ และข้าพเจ้ายอมมิให้เอา
การผ่อนเวลาหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญารับประกันนี้ดังกล่าวเป็นเหตุปลดเปลื้องความรับผิดชอบของ
ข้าพเจ้า และข้าพเจ้าจะรับผิดชอบในฐานะค่าประกันตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว

ข้อ 3. ข้าพเจ้าขอแสดงหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้าและปลอดจากภาระผูกพันใดๆ เพื่อเป็น
หลักฐานในการค้ำประกันไว้ต่อ.....(1).....ดั่งนี้

(ลงชื่อ).....ผู้รับประกัน

()

ที่ดิน

1. โฉนดเลขที่.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
 อยู่ที่ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
 ราคาประมาณ.....บาท (.....)

2. โฉนดเลขที่.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
 อยู่ที่ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
 ราคาประมาณ.....บาท (.....)

หลักทรัพย์อื่น ๆ

1.

2.

ข้อ 4. ข้าพเจ้าสัญญาว่า จะไม่จำหน่าย โอน ก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าตามที่
 ระบุไว้ในข้อ 3 ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังมีผลใช้บังคับอยู่

ข้อ 5. ข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างเวลาที่.....(2).....
 ต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญารับสภาพหนี้

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความตามสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

(ลงชื่อ).....ผู้ค้ำประกัน
 ()

(ลงชื่อ).....พยาน
 ()

(ลงชื่อ).....พยาน
 ()

ข้าพเจ้า.....คู่สมรสของ.....(4).....
 ผู้ค้าประกัน ได้ทราบข้อความในสัญญาค้ำประกันแล้ว ยินยอมให้.....(4).....
 ทำสัญญาค้ำประกันฉบับนี้ได้

(ลงชื่อ).....ผู้ให้คำยินยอม
 ()

(ลงชื่อ).....พยาน
 ()

(ลงชื่อ).....พยาน
 ()

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ไม่มีคู่สมรส (เป็นโสด/คู่สมรสตาย/หย่า) ในขณะทำสัญญานี้

(ลงชื่อ).....ผู้ค้าประกัน
 ()

- หมายเหตุ (1) ชื่อหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นนิติบุคคล และเป็น “ผู้รับสัญญา” ตามสัญญารับสภาพ
 หนี้
 (2) ชื่อผู้ต้องรับผิดชอบใช้ หรือซ่อมแซมทรัพย์สินซึ่งเป็น “ผู้ให้สัญญา” ตามสัญญารับสภาพหนี้
 (3) ให้ระบุว่าขาดใช้ หรือซ่อมแซมทรัพย์สินอะไรที่สูญหาย หรือเสียหาย
 (4) ชื่อผู้ทำสัญญาค้ำประกัน



ที่ กค 0406.2/ ๐. ๒๐

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

๒๙ มีนาคม 2548

เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
 เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงาน
 ของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้มีคำวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับ
 แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
 พ.ศ. 2539 กรณีการมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทน
 ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
 พ.ศ. 2539 ข้อ 18 และเจ้าหน้าที่ผู้ถูกบังคับตามคำสั่งนั้นได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว รวมทั้งการมีคำสั่ง
 ไปก่อนที่กระทรวงการคลังจะให้ความเห็น โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นโดยสรุปว่า

1. การมีคำสั่งตามข้อ 18 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ
 เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนกลางหรือ
 ราชการส่วนภูมิภาคต้องมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง เมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้มีอำนาจ
 พิจารณาคำสั่งอุทธรณ์ต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลังด้วย

2. กรณีหน่วยงานของรัฐได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ ในระหว่างนั้น
 ได้ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนและผู้รับคำสั่งดังกล่าวได้อุทธรณ์คำสั่ง ผู้มีอำนาจ
 พิจารณาอุทธรณ์ควรรอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังก่อน แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่า
 ถ้าไม่ดำเนินการวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ก็สามารถวินิจฉัยอุทธรณ์
 ได้โดยไม่ต้องรอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง

3. หากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วมีความเห็นต่างจากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงาน
 ของรัฐแห่งนั้นต้องมีคำสั่งใหม่ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยเพิกถอนคำสั่งเดิมทั้งหมดหรือบางส่วน
 แล้วแต่กรณี

(รายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) สามารถตรวจสอบได้จากเว็บไซต์
 กรมบัญชีกลาง www.cgd.go.th)

/กระทรวงการคลัง...

-2-

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้หน่วยงานของรัฐตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 สามารถปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ)ข้างต้นและลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในทางปฏิบัติ จึงขอแนะนำขั้นตอนและวิธีดำเนินการในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

1. กรณีผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบไปก่อนโดยไม่รอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 วรรคห้า และผู้ถูกบังคับได้อุทธรณ์คำสั่งให้หน่วยงานของรัฐแจ้งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังทราบภายในกำหนดเวลา 5 วัน นับแต่ได้รับคำอุทธรณ์และรอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง เมื่อได้รับผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลังให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

1.1 กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค ให้ผู้แต่งตั้งและหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้วแต่กรณี วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

1.2 กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. หากผู้แต่งตั้งเห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ข. หากผู้แต่งตั้งไม่เห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชา และหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

2. กรณีผู้แต่งตั้งได้มีคำสั่งหลังจากทราบผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 18 วรรคหนึ่งแล้ว และผู้ถูกบังคับตามคำสั่งได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ดังนี้

2.1 หน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาคให้ผู้แต่งตั้งและหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ดังกล่าวตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังโดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์มาให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

2.2 หน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. หากผู้แต่งตั้งเห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ข. หากผู้แต่งตั้งไม่เห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชา และหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐวินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

อย่างไรก็ดี ในการวินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นั้น ให้ผู้แต่งตั้ง ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแลหรือควบคุม และผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้วแต่กรณี วินิจฉัยสั่งการและหรือพิจารณาคำอุทธรณ์โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ หากได้วินิจฉัยสั่งการและหรือพิจารณาคำอุทธรณ์ไปโดยแตกต่างไปจากผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง และการวินิจฉัยสั่งการและหรือการพิจารณาคำอุทธรณ์นั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเกิดความเสียหายแก่ทางราชการในภายหลัง ผู้แต่งตั้ง ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแลหรือควบคุม หรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังกล่าว แล้วแต่กรณี จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด

/อนึ่ง...

-4-

อนึ่ง เนื่องจากการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองเป็นอำนาจหน้าที่ของ
ผู้ออกคำสั่งที่จะใช้ดุลพินิจ ดังนั้น จึงเห็นควรให้นำขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติข้างต้นไปประกอบการ
พิจารณาในการใช้ดุลพินิจต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ



(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร 0-2271-1999

Call Center 0-2271-0686-90 ต่อ 6415

Email : Civilbur @ cgd.go.th



ที่ มท 0804.4/ว 2062

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนราชสีมา เขตดุสิต กทม. 10300

11 ตุลาคม 2550

เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามประเภทส่วนงานการสอบสวน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- อ้างถึง 1. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0313.6/ว 2869 ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2540
2. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท 0313.4/ว 407 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2545

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.7/ว 56 ลงวันที่ 12 กันยายน 2550

ตามที่กรมการปกครองโดยสำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่นได้แจ้งจังหวัดให้แจ้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตจังหวัด ถือปฏิบัติตามหัวข้อการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามประเภทและแบบบันทึกการสอบสวน ทั้งนี้ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0313.6/ว 2869 ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2540 (หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540) และหนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท 0313.4/ว 407 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2545 ที่ชักซ้อมแนวทางให้ถือปฏิบัติตามหัวข้อการสอบสวน และแบบบันทึกการสอบสวน ตามหนังสือดังกล่าวข้างต้น ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

เนื่องจากกระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ที่ กค 0406.7/ว 56 ลงวันที่ 12 กันยายน 2550 กำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามประเภทส่วนงานการสอบสวน และแจ้งยกเลิกแนวทางปฏิบัติเดิมตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540 (หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0313.6/ว 2869 ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2540) โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ โดยแยกตามประเภทการกระทำ ความเสียหาย และจัดส่วนงานการสอบสวนเป็น 5 ประเภท คือ

- (1)ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน (ส.1)
- (2) ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ส.2)
- (3) คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย (ส.3)
- (4) อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ (ส.4)
- (5) อุบัติเหตุ (ส.5)

2. แบบบันทึกการสอบสวน (สล.1) กำหนดให้มีการแจ้งสิทธิให้ผู้ถูกสอบสวนทราบก่อนดำเนินการสอบสวน รวมทั้งกำหนดสาระสำคัญที่จำเป็น เนื่องจากอาจต้องใช้เอกสารดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีชั้นศาล

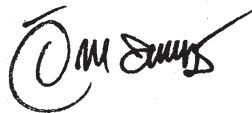
3. แบบรายงานผลการสอบสวน (สล.2) กำหนดสาระสำคัญที่จำเป็นเพื่อให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบละเมิดใช้เป็นแนวทางการรายงานผลการพิจารณาและเสนอความเห็นต่อหน่วยงานของรัฐ และให้หน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้งใช้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

ทั้งนี้ การส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.3/ว 336 ลงวันที่ 19 กันยายน 2549 (หนังสือกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น ที่ มท 0804.4/ว 1690 ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2549) คือ ให้ Scan เอกสารประกอบการพิจารณาและทำการบันทึก เป็น PDF ไฟล์ (.pdf) และบันทึกเอกสารที่จัดทำขึ้นใหม่ด้วยโปรแกรม Microsoft Word (.doc) รวมทั้งบันทึกข้อมูล ดังกล่าวลงแผ่น CD-ROM แล้วจัดส่งรายงานผลการสอบสวนโดยไม่ต้องส่งสำเนาเอกสารให้กระทรวงการคลัง แต่หาก ยังไม่พร้อมก็ให้ส่งเป็นเอกสารไปพลางก่อน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว จึงขอให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ในเขตพื้นที่จังหวัดถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.7/ว 56 ลงวันที่ 12 กันยายน 2550 พร้อมทั้งขอให้ แจ้งด้วยว่า แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับหัวข้อการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด และแบบบันทึกการสอบสวน ตาม หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0313.6/ว 2869 ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2540 (หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540) และหนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท 0313.4/ว 407 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2545 ที่ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติให้ใช้หัวข้อการสอบสวน และแบบบันทึกการสอบสวนดังกล่าวไม่มีผลใช้บังคับแล้ว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายวัลลภ พริ่งพงษ์)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

ส่วนคดี

โทร. 0-2243-6632

โทรสาร 0-2241-9035



ที่ กค 0406.7/อ 56

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

/2 กันยายน 2550

เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามประเภทจำนวนการสอบสวน
เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

- อ้างถึง 1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539
2. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540
3. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.3/ว 336 ลงวันที่ 19 กันยายน 2549

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แนวทางการสอบสวนตามประเภทจำนวน (ส.1 – ส.5)
2. แบบบันทึกการสอบสวน (สส.1)
3. แบบรายงานผลการสอบสวน (สส.2)

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ข้อ 14 วรรคสอง กำหนดว่า "กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้" ซึ่งกระทรวงการคลังได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ โดยกำหนดหัวข้อการสอบสวนและแบบบันทึกการสอบสวนให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง 2 ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับหัวข้อการสอบสวนและบันทึกการสอบสวนตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวข้างต้น ได้ใช้มาเป็นระยะเวลาพอสมควรแล้ว ประกอบกับจากการตรวจสอบจำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของกระทรวงการคลัง ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีพบว่า หน่วยงานของรัฐบางแห่งได้ดำเนินการสอบสวนและสรุปรายงานผลการสอบสวน โดยมีข้อมูลรายละเอียดและเอกสารพยานหลักฐานยังไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะประกอบการตรวจสอบ

/ข้อเท็จจริง...

ข้อเท็จจริงและพิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องซึ่งอาจจะต้องรับผิดชอบละเมิด รวมทั้งบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายจากเหตุละเมิด ทำให้กระทรวงการคลังต้องขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแสวงหาพยานเอกสารหลักฐานและสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และในบางกรณีศาลปกครองมีคำสั่งให้ยกเลิกเพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานของรัฐที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนเนื่องจากมิได้ให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความรวดเร็ว รอบคอบ และมีแนวทางเดียวกัน จึงให้ยกเลิกหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540 และกำหนดแนวทางปฏิบัติใหม่ ดังนี้

1. แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยแยกตามประเภทการทำความเสียหาย เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปด้วย ความละเอียด รอบคอบและครบถ้วนทุกประเด็น ให้จัดประเภทสำนวนการสอบสวนเป็น 5 ประเภท ดังนี้

- | | |
|---|-------|
| 1.1 ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน | (ส.1) |
| 1.2 ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ | (ส.2) |
| 1.3 คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย | (ส.3) |
| 1.4 อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ | (ส.4) |
| 1.5 อุบัติเหตุ | (ส.5) |

2. แบบบันทึกการสอบสวน (สส.1)) กำหนดให้มีการแจ้งสิทธิให้ผู้ถูกสอบสวนทราบก่อนดำเนินการสอบสวน รวมทั้งกำหนดสาระสำคัญของสำเนา เนื่องจากอาจต้องใช้เอกสารดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีชั้นศาล

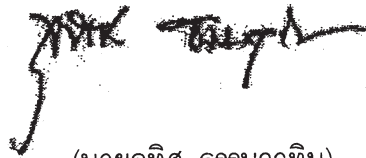
3. แบบรายงานผลการสอบสวน (สส.2) กำหนดสาระสำคัญของสำเนาเพื่อให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดใช้เป็นแนวทางการรายงานผลการพิจารณาและเสนอความเห็นต่อหน่วยงานของรัฐ และให้หน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้งให้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

สำหรับการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ขอให้ดำเนินการตามนัยหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.3/ว 336 ลงวันที่ 19 กันยายน 2549 (หนังสือที่อ้างถึง 3) โดยให้ Scan เอกสารประกอบการพิจารณาและทำการบันทึกเป็น PDF ไฟล์ (.pdf) และบันทึกเอกสารที่จัดทำขึ้นใหม่ด้วยโปรแกรม Microsoft Word (.doc) รวมทั้งบันทึกข้อมูลดังกล่าวลงแผ่น CD-ROM แล้วจัดส่งพร้อมรายงานผลการสอบสวนที่ส่งให้

กระทรวงการคลังตรวจสอบโดยไม่ต้องส่งสำเนาเอกสารให้กระทรวงการคลังอีก ทั้งนี้ หากหน่วยงานใด
ยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าวจะจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
เป็นเอกสารไปพลางก่อนก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งเจ้าหน้าที่ในสังกัดถือเป็นแนวทางปฏิบัติด้วย

ขอแสดงความนับถือ



(นายอุทิศ ธรรมวาทีน)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มวิเคราะห์และประเมินผลคดีปกครอง

โทร. 0-2298-6827

<http://www.cgd.go.th>

แนวทางการสอบสวนตามประเภทสำนวน

(ส.1 – 5)

แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน

1. ประเภทสำนวนการสอบสวน จัดเป็น 5 ประเภท ดังนี้

- | | |
|--|-------|
| 1) ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน | (ส.1) |
| 2) ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ | (ส.2) |
| 3) คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย | (ส.3) |
| 4) อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ | (ส.4) |
| 5) อุบัติเหตุ | (ส.5) |

โดยมีแนวทางการสอบสวนตามหัวข้อการสอบสวนแต่ละประเภทที่กำหนดในแบบ ส.1-5

2. แบบบันทึกการสอบสวน (สล.1)

ให้ใช้แบบบันทึกการสอบสวน (สล.1) สำหรับบันทึกการให้ถ้อยคำของเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้อง โดยก่อนดำเนินการสอบสวน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด มีหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิให้บุคคลผู้จะให้ถ้อยคำทราบดังนี้

1) ผู้ให้ถ้อยคำมีสิทธิชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอ และเป็นธรรม

2) คำถามที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะถามต่อไปนี้ ผู้ให้ถ้อยคำจะตอบหรือไม่ตอบก็ได้ ถ้าคำถามใดไม่ตอบ ขอให้เหตุผลสั้น ๆ เพื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะได้บันทึกไว้ รวมทั้งการให้ถ้อยคำตามบันทึกการสอบสวนฉบับนี้อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

3) คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมิได้ทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ

สำหรับคำถามอื่น ๆ ให้ใช้แนวทางหัวข้อการสอบสวนที่กำหนดตามประเภทสำนวนการสอบสวน (ส.1-5) หรือคำถามอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จะเห็นสมควร และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

2. แบบรายงานผลการสอบสวน (สล.2)

เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ให้จัดทำรายงานผลการสอบสวนตามแนวทางที่กำหนดในแบบรายงานผลการสอบสวน (สล.2) โดยควรมีข้อมูลรายละเอียดการสอบสวนสอดคล้องกับแนวทางหัวข้อการสอบสวนที่กำหนดตามประเภทสำนวนการสอบสวน (ส.1-5) หรือข้อเท็จจริงหรือข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะเห็นสมควร และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม ได้ตามความเหมาะสม

1. ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

- 1) วันเวลาที่เกิดการทุจริต
- 2) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของผู้กระทำทุจริตในการปฏิบัติราชการโดยปกติ
- 3) การกระทำ และพฤติการณ์ในการกระทำทุจริต
- 4) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมงานหรือที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้บังคับบัญชาตามสายงาน
- 5) รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้งผู้บังคับบัญชาว่าตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และหรือทางปฏิบัติที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับกรกระทำที่เกิดขึ้นจริง พร้อมแผนภูมิประกอบเปรียบเทียบระหว่างแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง
- 6) กฎหมายระเบียบข้อบังคับและคำสั่งเกี่ยวกับงานในหน้าที่นั้นๆ หรืองานที่ได้รับมอบหมายมีอย่างไร
- 7) หลักและวิธีปฏิบัติโดยปกติของงานหรือกิจการนั้นเป็นอย่างไร
- 8) หลักฐานและเอกสารที่ผู้ทุจริตได้กระทำ หรือหลักฐานที่ผู้ทุจริตจะต้องกระทำแต่ได้ละเว้นไม่กระทำ
- 9) รายการและจำนวนเงินที่ทุจริต หรือขาดหายไป
- 10) เอกสารแจ้งความร้องทุกข์ สำเนาสำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ และความเห็น (ถ้ามี) ตลอดจนผลการฟ้องคดี
- 11) กรณีมีการระบุว่า ลายมือชื่อปลอม ได้มีการส่งหลักฐานให้ผู้ชำนาญของกองพิสูจน์หลักฐานตรวจสอบหรือไม่ (ถ้ามี) ขอรายงานผลการพิสูจน์ดังกล่าว
- 12) การเรียกร้องหรือฟ้องคดีกับธนาคารผู้จ่ายเงิน (ถ้ามี)
- 13) ในกรณีเป็นเรื่องเกี่ยวกับเช็ค ขอสำเนาเช็ค สำเนาใบเสร็จรับเงิน เอกสารประกอบการสั่งจ่าย ผู้มีอำนาจสั่งจ่าย หลักฐานการได้รับชำระหนี้และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- 14) พฤติการณ์และกรณีแวดล้อมอื่นๆ เช่น ผู้ทุจริตเป็นคนชอบเล่นการพนัน ใช้เงินเกินฐานะภาวะแห่งจิตใจ ฯลฯ
- 15) สำเนารายงานความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเหตุที่ทำให้ทราบว่ามีกรกระทำทุจริต (ถ้ามี)

16) ความเห็นและผลการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และผลการดำเนินคดีอาญา (ถ้ามี)

17) กรณีมีการกระทำทุจริตเกิดขึ้นหลายกรณี ให้แยกการสอบสวนเป็นรายกรณี พร้อมความเห็น ว่าผู้กระทำการทุจริตและผู้บังคับบัญชา จะต้องรับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร และเป็นจำนวนเงินเท่าใด

18) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดชอบหรืออาจจะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

19) กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียด ช่วงเวลาที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบและจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าว พร้อมแผนภูมิประกอบ

20) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

.....

คำอธิบาย

1

ระบุประเภทความเสียหาย เช่น ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบคนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่น ๆ

2

ตั้งชื่อเรื่องให้ตรงกับข้อเท็จจริง และระบุชื่อหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายด้วย เช่น "เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ"

3

ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐระดับกรม หากมีการเปลี่ยนชื่อใหม่ ให้วงเล็บชื่อเดิมกำกับไว้ด้วย เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท เดิม) สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (กรมพลศึกษา เดิม) เทศบาลตำบลคลองหลวง (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหลวง เดิม)

4

ระบุวันเดือนปีและเวลาที่เกิดเหตุให้ชัดเจน หากเป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวไม่แน่นอนให้ระบุช่วงเวลาที่ใกล้เคียงที่สุด หรือตามที่หน่วยงานของรัฐวินิจฉัยไว้

-กรณีอุบัติเหตุ ให้ระบุวันด้วย เช่น วันจันทร์ อังคาร พุธฯ

-กรณีทุจริต ให้ระบุช่วงเวลาของการกระทำทุจริต ว่า ตั้งแต่เมื่อใดถึงเมื่อใด

-กรณีเป็นความเสียหายตามคำพิพากษา ให้ระบุวันที่หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่จ่ายเงินตามคำพิพากษา

5

ระบุชื่อสถานที่เกิดเหตุ หรือชื่อหน่วยงานย่อยที่ได้รับความเสียหาย พร้อมทั้งที่ตั้ง (ตำบล อำเภอ จังหวัด)

6

1) ผู้กระทำความเสียหายและผู้เกี่ยวข้อง

-ระบุชื่อผู้ก่อเหตุแห่งความเสียหาย เช่น ผู้ทุจริต ผู้ชักรบ (ไม่ว่าจะต้องรับผิดชอบหรือไม่ก็ตาม) ผู้ลักทรัพย์ ผู้วางเพลิง/ดับเพลิง ฯลฯ และชื่อผู้เกี่ยวข้องกับเหตุละเมิดโดยตรง

2) ความเสียหาย

-ระบุตามจำนวนที่หน่วยงานของรัฐแจ้งมาในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบละเมิด (ความเสียหายตามความเห็นของคณะกรรมการระบุไว้ในความเห็นท้ายรายงานผลการสอบสวน)

3) ระบุวันเดือนปีที่แจ้งความ กรณีไม่ได้แจ้งให้ระบุว่าไม่มีการแจ้งความ (เฉพาะเรื่องที่ต้องแจ้งความ)

4) สรุปความเห็นของตำรวจ เช่น รับแจ้งความเป็นหลักฐาน / ดำเนินการต่อไป / ส่ง ปปช. / นาย ก. กระทำโดยประมาท ผิด พรบ.จราจรทางบกฯ / งดการสอบสวนเนื่องจากพยานหลักฐานไม่พอพ้อง-ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด ฯลฯ

5) คำสั่งพนักงานอัยการ เช่น สั่งฟ้องนาย ก. ข้อหา.../งดการสอบสวน ฯลฯ

6) คำพิพากษา ให้ระบุผลคำพิพากษาถึงที่สุดว่า ยกฟ้อง/ให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบหรือไม่ จำนวนเท่าใด

โดยตามหัวข้อ 3) - 6) หากกรณีใดไม่มีข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องก็ไม่ต้องจำเป็นต้องระบุ หรือหากจะพิมพ์หัวข้อไว้แล้วระบุว่า "ไม่มี" หรือ "-" ก็ได้

7

ให้สรุปข้อเท็จจริงซึ่งเป็นสาระสำคัญของสำนวนนี้ เช่น

“ข้อเท็จจริงได้ความว่า ระหว่างปี พ.ศ.2539 - 2540 นายสอน ระเบียบดี ข้าราชการ ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์.....ได้ออกหลักฐานใบเสร็จรับเงินค่าลงทะเบียนของ.....ประจำภาคที่ 1 ปีงบประมาณ 2539 จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นเงิน 51,060 บาท และภาคที่ 2 ปีงบประมาณ 2540 จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นเงิน 45,375 บาท แล้วไม่นำเงินส่งให้ศูนย์.....เป็นเหตุให้ทางราชการ ได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 96,435 บาท”

8

1.1 สรุปข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งหมดตามลำดับการสอบสวน เริ่มตั้งแต่ ผู้พบเห็น เช่น ใครร้องเรียน เรื่องอะไรอย่างไร / สดง.ตรวจสอบพบอะไรที่ไหนอย่างไร / หน่วยตรวจสอบภายในของกรมนั้น ตรวจสอบพบอะไร อย่างไร

1.2 คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตรวจสอบข้อกล่าวหาตามข้อ 1.1 แล้วพบว่า ข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่กล่าวหาหรือไม่ เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายหรือไม่ จำนวนเท่าใด

1.3 หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามข้อ 1.2 พบว่า มีผู้กระทำผิดจริง ให้อธิบายขั้นตอนการดำเนินการที่ถูกต้อง/หรือระเบียบของทางราชการในเรื่องนั้น ๆ ว่า ผู้เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเช่นไรจึงจะไม่เกิดความเสียหาย (อ้างอิงระเบียบ/คำสั่ง ประกอบได้แต่ไม่ต้องละเอียดหรือยกทั้งข้อทั้งมาตราเพราะจะไประบุไว้ในข้อมูลเพิ่มเติม 4.1)

โดยในหัวข้อนี้ให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดประมวลข้อมูลจากบันทึกการสอบสวน (ส.ล.1) ข้อมูลและเอกสารหลักฐานทั้งหมดตามแนวทางที่กำหนดไว้ตาม ส.1-5 และเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมอื่น ๆ

9

สรุปถ้อยคำของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาให้บุคคลใดต้องรับผิดชอบหรือไม่ต้องรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีถ้อยคำของผู้ที่ต้องรับผิดชอบทุกคน ยกเว้นกรณีคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เชิญแล้วไม่มาหรือติดต่อไม่ได้หรือมีข้อขัดข้อง แต่ต้องระบุไว้ เช่น คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ได้มีหนังสือลงวันที่ 1 มกราคม 2550 เชิญ นาย ก. ผู้บังคับบัญชา ซึ่งปัจจุบันเกษียณอายุไปแล้วมาให้ถ้อยคำ แต่นาย ก. ไม่มาตามนัดโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง (ตามเอกสารไปรษณีย์ตอบรับเลขที่.....) ทั้งนี้ เนื่องจากศาลปกครองถือสาระสำคัญหากไม่ให้โอกาสผู้ต้องรับผิดชอบชี้แจงแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรมโดยไม่มีเหตุอันจะอ้างได้ เป็นเหตุที่จะยกเลิกเพิกถอนคำสั่งที่เรียกให้บุคคลนั้นรับผิดชอบ

10

ระบุพยานหลักฐานสำคัญ เช่น เอกสารหรือวัตถุ ที่เป็นหลักฐานสำคัญต่อการพิจารณาหรือวินิจฉัย เช่น สำเนาเช็ค.....(มีความผิดปกติอย่างไร) หนังสืออนุมัติ/อนุญาต....บุคคลใดลงลายมือชื่อ มีจุดผิดปกติหรือแสดงความบกพร่องอย่างไร ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ....แสดงให้เห็นว่าฝ่ายใดถูกหรือผิดอย่างไร ฯลฯ

11

ระบุข้อมูลเพิ่มเติมซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้ง

12

ระบุรายละเอียดโดยชัดเจนว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด มีเหตุผลประกอบการพิจารณาอย่างไร จึงได้ชี้ว่าเกิดความเสียหายและมีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบหรือไม่ต้องรับผิดชอบ

ระบุความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด ว่า ทางราชการเสียหายหรือไม่ จำนวนเท่าใด มีผู้ต้องรับผิดชอบหรือไม่ จำนวนเท่าใด ฐานความผิดใด เช่น

กรณีไม่ต้องรับผิดชอบ ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2548 เวลาประมาณ 17.30 น. นายXXXX ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ได้ขับรถยนต์บรรทุก หมายเลขทะเบียน XXXX กรุงเทพมหานคร ของกรม XXXX กลับจากการปฏิบัติราชการที่จังหวัดระยอง นายXXXX ได้ขับรถด้วยความเร็วประมาณ 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง โดยบรรทุกของหนักเต็มรถ และได้เปลี่ยนช่องทางวิ่งตามหลังรถโดยสารประจำทางขณะลงเนินเขา นายXXXX ควรจะต้องใช้ความระมัดระวัง มากกว่าปกติ โดยเว้นระยะห่างจากรถคันหน้าพอสมควรและชะลอรถพร้อมที่จะหยุดได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน การที่นายXXXX ไม่สามารถหยุดรถได้ทันทำให้ชนท้ายรถโดยสารประจำทางอย่างรุนแรงจนรถที่จอดอยู่ข้างหน้าต่อ ๆ กันไปอีก 4 คัน และรถคันที่นายXXXX ชนได้เสียการควบคุมเนื่องจากเพลาทักพุ่งไปชนรถในช่องทางวิ่งด้านซ้ายอีกด้วย รวมทั้งสิ้น 6 คัน เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่รถของทางราชการและของบุคคลภายนอกรวม 7 คัน ประกอบกับตามบันทึกรายงานประจำวันของสถานีตำรวจทางหลวง นายXXXX ได้ให้การรับสารภาพว่าขับโดยประมาทเป็นเหตุให้ทรัพย์สินผู้อื่นเสียหายและมีผู้ได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ กับได้ให้พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับเรียบร้อยแล้ว การกระทำของนายXXXX จึงเป็นการกระทำโดยประมาทปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์และนายXXXX อาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้แต่หาเพียงพอไม่ แต่มิได้มีลักษณะของการกระทำโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้หรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อยยังคงได้คาดเห็นว่าอาจเกิดความเสียหายขึ้นเช่นนั้นอันจะถือเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กรณีตามข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีได้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ตามมาตรา 5 มาตรา 8 วรรคแรก และมาตรา 10 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นายXXXX จึงไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายของรถยนต์ราชการหมายเลขทะเบียน XXXX กรุงเทพมหานคร และความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถยนต์ของบุคคลภายนอกจากเหตุละเมิดดังกล่าว

กรณีให้รับผิดชอบ ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2548 เวลาประมาณ 17.30 น. นายXXXX ตำแหน่งพนักงานขับรถได้ขับรถยนต์บรรทุก หมายเลขทะเบียนXXXX กรุงเทพมหานคร ของกรมXXXX กลับจากการปฏิบัติราชการที่จังหวัดระยอง เมื่อเดินทางถึงทางหลวงพิเศษหมายเลข 7 ถนนกรุงเทพ - พัทยา ระหว่างกิโลเมตรที่ 23 - 24 ช่วงลงเนินเขา รถยนต์โดยสารประจำทางหมายเลขทะเบียนXXXX กรุงเทพมหานคร ซึ่งวิ่งอยู่ด้านหน้าทางซ้ายของรถยนต์ราชการได้เปลี่ยนช่องทางมาทางขวาและหยุดรถยนต์อย่างกะทันหัน นายXXXX อ้างว่าได้พยายามเบรกหยุดรถ แต่เบรกแข็งไม่สามารถหยุดรถยนต์ได้ทัน รถยนต์ของทางราชการจึงเฉี่ยวชนท้ายรถยนต์โดยสารประจำทางคันดังกล่าวทำให้รถยนต์โดยสารประจำทางพุ่งไปเฉี่ยวชนท้ายรถยนต์ต่อกันไป ในขณะที่เดียวกันรถยนต์ของทางราชการได้เสียหลักไปเฉี่ยวชนท้ายรถยนต์ตู้ทำให้รถยนต์ตู้พุ่งไปชนท้ายรถยนต์กระบะอีกทอดหนึ่ง เป็นเหตุให้บุคคลภายนอกผู้ที่โดยสารมากับรถยนต์หมายเลขทะเบียนXXXX กรุงเทพมหานคร ได้รับบาดเจ็บจำนวน 3 คน รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหายคิด

เป็นเงิน 327,741 บาท และรถยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายรวม 6 คัน เมื่อพิจารณาถึงสภาพความเสียหายทั้งของรถยนต์ราชการและบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินค่าซ่อมแซมจำนวนค่อนข้างสูงประกอบกับตามรายละเอียดการซ่อมแซมรถยนต์ของทางราชการหลังเกิดเหตุไม่ปรากฏว่ามีรายการซ่อมแซมระบบเบรกแต่อย่างใดจึงเชื่อได้ว่านายXXXX ขับรถยนต์มาด้วยความเร็วสูง ซึ่งนายXXXX ในฐานะมีอาชีพเป็นพนักงานขับรถควรใช้ความระมัดระวังโดยเว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าพอสมควรและพร้อมที่จะหยุดรถยนต์ได้ แต่หาได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอไม่ จึงไม่สามารถหยุดรถได้ทันเมื่อจำเป็นต้องหยุด พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง นายXXXX จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีและผู้ขับรถโดยสารประจำทางก็มีส่วนประมาทด้วยเช่นกัน จึงให้นายXXXX รับผิดชอบชดใช้ในอัตราร้อยละ 50 ของค่าเสียหายจำนวน 327,741 บาท คิดเป็นเงิน 163,870.50 บาท และหากกรมXXXX ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้บุคคลภายนอกก็ให้นายXXXX รับผิดชอบชดใช้ในอัตราเดียวกัน ตามนัยมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

อนึ่ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดอาจปรับปรุงหัวข้อการนำเสนอและรายละเอียดประกอบการพิจารณาตามนัยข้อเท็จจริงที่ปรากฏในแต่ละสำนวนการสอบสวนได้ตามความเหมาะสม

.....

บันทึกการสอบสวน
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ตามคำสั่ง.....(หน่วยงาน).....ที่...../.....
ลงวันที่ เดือน..... พ.ศ.....

เรื่อง.....

สถานที่.....
 วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี เชื้อชาติ.....
 สัญชาติ.....ศาสนา..... อาชีพ.....
 อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....
 แขวง.....เขต.....จังหวัด.....โทร.....
 สถานที่ทำงาน.....ตั้งอยู่เลขที่.....แขวง.....
 เขต.....จังหวัด.....โทร.....
 บัตรประจำตัว.....เลขประจำตัวประชาชน.....
 ออกให้โดย.....เมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ.....
 หมุดอายุวันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

ข้าพเจ้าขอให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจและสัตย์จริงดังนี้

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า

ก. คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้แจ้งให้ทราบว่า ข้าพเจ้า มีสิทธิชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม รวมทั้งการให้ ถ้อยคำตามบันทึกการสอบสวนฉบับนี้อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

ข. คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมิได้ทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ

ค. ข้าพเจ้าได้อ่านบันทึกการสอบสวนฉบับนี้โดยตลอดแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้อง ตรงตามที่ให้ถ้อยคำไว้ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้พิมพ์/ผู้บันทึก
(.....)

รายงานผลการสอบสวน
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
ตามคำสั่ง.....(หน่วยงาน).....ที่...../.....
ลงวันที่ เดือน..... พ.ศ.....

สถานที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

- 1 ประเภทสำนวน
- 2 เรื่อง.....
- 3 ส่วนราชการ
- 4 วันเวลาเกิดเหตุ วันที่เดือน.....พ.ศ..... เวลา น.
- 5 สถานที่เกิดเหตุ
- 6 สาระสำคัญในข้อเท็จจริงบางประการ
 - 1) ผู้กระทำความเสียหายและผู้เกี่ยวข้อง
 - 1.1 นาย..... (ผู้ก่อเหตุ)
 - 1.2 นาย..... (ผู้บังคับบัญชา/เกี่ยวข้อง)
 - 2) ความเสียหาย บาท (ตาย.....คน บาดเจ็บ.....คน)
 - 3) ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน วันที่ เดือน..... พ.ศ.....
 - 4) ความเห็นพนักงานสอบสวน รับแจ้งไว้เป็นหลักฐาน/เพื่อดำเนินการต่อไป/ส่ง ปปช.
 - 5) คำสั่งพนักงานอัยการ ส่งฟ้อง/งดการสอบสวน...
 - 6) คำพิพากษา ให้กรม.../นาย.....รับผิดชอบใช้เงินจำนวน.....บาท/ยกฟ้อง
- 7 ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....
.....
.....
.....
.....

8

ตามผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดปรากฏข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

1. ข้อเท็จจริง

1.1 ความเป็นมา /ผู้ตรวจสอบ/ร้องเรียน.....

.....

1.2 จากการตรวจสอบพบข้อเท็จจริง (ขั้นตอนที่กระทำผิด) ว่า.....

.....

1.3 ขั้นตอนการดำเนินการที่ถูกต้อง

.....

9

2. ผู้เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำสรุปได้ดังนี้

2.1 นาย..... ตำแหน่ง..... (ผู้ก่อเหตุ)

ให้ถ้อยคำว่า

.....

2.2 นาย..... ตำแหน่ง..... (ผู้บังคับบัญชา/เกี่ยวข้อง)

ให้ถ้อยคำว่า

.....

2.3 นาย..... ตำแหน่ง..... (พยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์)

ให้ถ้อยคำว่า

.....

2.4 นาย..... ตำแหน่ง..... (พยานแวดล้อมอื่น

ที่เห็นว่าสำคัญและมีผลต่อการพิจารณา) ให้ถ้อยคำว่า

.....

10

3. พยานหลักฐานสำคัญ (ถ้ามี)

3.1 เอกสาร ได้แก่.....

3.2 หลักฐานอื่น ๆ ได้แก่.....

4. ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณา

4.1 กฎหมาย/ระเบียบ/คำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง

4.1.1 พระราชบัญญัติ..... มาตรา... บัญญัติว่า
"....."

4.1.2 ระเบียบ..... ข้อ ... กำหนดว่า "....."

4.1.3 มติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่แจ้งตามหนังสือ.....
ที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....กำหนดสาระสำคัญโดยสรุปว่า..

4.1.4 คำสั่งกระทรวง.....ที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ.....

4.2 คำพิพากษาศาล.....คดีหมายเลขแดงที่...../.....ลงวันที่.....
เดือน.....พ.ศ.....วินิจฉัยโดยสรุปว่า.....

4.3 กรม..... มีหนังสือที่...../..... ลงวันที่.....เดือน.....
พ.ศ.....ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า

4.4 ผลการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น สรุปได้ว่า.....

4.5 ผลการสอบสวนทางวินัย สรุปได้ว่า

4.6 ความเห็นพนักงานสอบสวน/วิทยาการ/ผู้เชี่ยวชาญ.... สรุปได้ว่า.....

4.7 นาย..... (ผู้ต้องรับผิด) มีหนังสืออุทธรณ์ลงวันที่.. เดือน.....พ.ศ.....
สรุปได้ว่า.....

12

5. ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

(เหตุผลประกอบการพิจารณา).....

.....
.....
.....
.....

(ความเห็น - มีผู้ต้องรับผิดชอบหรือไม่ จำนวนเท่าใด).....

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ประธานกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ..... กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ..... กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ..... กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ..... กรรมการ
(.....)

.....

ความเห็นผู้สั่งแต่งตั้ง

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้แต่งตั้ง
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

2. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

- 1) กฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง
- 2) สำเนารายงานความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเหตุที่ทำให้ทราบว่ามี การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ถ้ามี)
- 3) ความเห็นและหรือผลการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และผลการดำเนินคดีอาญา (ถ้ามี)
- 4) กรณีกำหนดราคากลางสูงกว่าราคาค่าก่อสร้าง
 - ก. รายละเอียดแสดงวิธีคำนวณราคาแพคเตอร์เอฟ (ถ้ามี)
 - ข. แหล่งที่มาของราคาวัสดุที่ใช้กำหนดเป็นราคากลาง
 - ค. ราคาวัสดุแยกเป็นประเภท ชนิด พร้อมราคา
- 5) กรณีไม่ปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ
 - ก. ขั้นตอนดำเนินการก่อนมีการประกาศสอบราคา ประกวดราคาจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธี พิเศษ หรือก่อนมีการตกลงราคา แล้วแต่กรณี
 - ข. ประกาศสอบราคา ประกวดราคา ฯลฯ
 - ค. รายชื่อคณะกรรมการที่แต่งตั้งตามระเบียบทุกคน
 - ง. รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้งผู้บังคับบัญชา ระบุชื่อและตำแหน่งว่าตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และหรือทางปฏิบัติที่ถูกต้องควรเป็น อย่างไร เปรียบเทียบกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริงพร้อมแผนภูมิประกอบเปรียบเทียบระหว่างทางปฏิบัติ ที่ถูกต้องกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง
 - จ. รายงานผลการปฏิบัติงานและความเห็นของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ทุกคณะ
 - ฉ. หากมีการยกเลิกการสอบราคา ประกวดราคาฯ ขอ เหตุผลพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
 - ช. ความเห็นของผู้สั่งซื้อ / สั่งจ้าง
- 6) จำนวนเงินที่ถือว่าทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย
- 7) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดชอบหรืออาจจะต้องรับผิด ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มี โอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

8) กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียดช่วงเวลาที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบและจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าว พร้อมแผนภูมิประกอบ

9) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

3. คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

1) ข้อเท็จจริงทั่วไป และรายละเอียดของทรัพย์สินที่หาย

ก. วันเวลาที่เกิดเหตุ

ข. เป็นทรัพย์สินชนิดใด ตั้งหรือเก็บรักษา ณ ที่ใด บริเวณที่ตั้งทรัพย์สินหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สินนั้น มีทรัพย์สินอื่นที่ไม่ได้ถูกลักไปอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี อะไรบ้าง (อธิบายโดยละเอียดหรือแยกเป็นรายการ)

ค. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่หายทั้งก่อนและหลังคำนวณค่าเสื่อมราคา

2) อาคารและสถานที่ที่เก็บทรัพย์สิน

ก. ลักษณะของอาคาร ทางเข้า ทางออก ร่องรอยที่คนร้ายเข้าและออก มีรั้วรอบขอบชิดหรือไม่อย่างไร แผนผังบริเวณอาคารหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สินที่สูญหาย

ข. พฤติการณ์ที่คนร้ายเข้าไปในอาคาร และทำการลักทรัพย์สินอย่างไร (ถ้าไม่มีหลักฐานแน่นอน ก็ควรสันนิษฐาน)

ค. สถานที่เก็บทรัพย์สิน เป็นอะไร เช่น ตู้เหล็ก ตู้ไม้ ฯลฯ และมีลักษณะอย่างไร มีลิ้นชักหรือมีของอื่นเก็บรวมอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี มีอะไรบ้าง ความมั่นคงแข็งแรงของที่เก็บทรัพย์สินนั้น เช่น เป็นตู้เหล็ก มีกุญแจ ฯลฯ และตั้งอยู่ในบริเวณส่วนใดของอาคาร

ง. มีของอื่นที่ไม่หายเก็บรวมอยู่ในที่เก็บทรัพย์สินนั้นหรือไม่

จ. กุญแจอาคาร กุญแจสถานที่เก็บทรัพย์สิน เก็บรักษาไว้ที่ใด ผู้ใดเป็นผู้รับผิดชอบหรือเก็บรักษาและสูญหายหรือเสียหายไปในขณะเกิดเหตุหรือไม่

3) ระเบียบ คำสั่ง และมาตรการในการป้องกันรักษาทรัพย์สิน

ก. ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวกับการป้องกันดูแลรักษาทรัพย์สินกำหนดไว้อย่างไร

ข. มีการจัดเวรยามหรือไม่ ถ้ามี จัดเวรยามไว้อย่างไร

ค. ใครมีหน้าที่อยู่เวรยามและตรวจเวรในระหว่างทรัพย์สินหาย หรือสันนิษฐานว่าเป็นผู้มีหน้าที่เวรยามในระหว่างทรัพย์สินหาย ให้ระบุชื่อตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ของเวรยามเหล่านั้น

ง. เจ้าหน้าที่เวรยามและผู้ตรวจเวรได้ปฏิบัติอย่างไร หรือละเลยต่อหน้าที่อย่างไร

จ. นอกจากเวรยามแล้ว ยังมีมาตรการอื่นที่ใช้สำหรับป้องกันอันตรายของทรัพย์สินด้วยหรือไม่

ฉ. บันทึกการตรวจเวรยามในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ

4) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่ต้องรับผิดชอบหรืออาจจะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

5) กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียด ช่วงเวลาที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบและจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าว พร้อมแผนภูมิประกอบ

6) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

.....

4. อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

- 1) ข้อเท็จจริงทั่วไป
 - ก. วัน เวลาที่เกิดเพลิงไหม้
 - ข. ตัวอาคารที่เกิดเพลิงไหม้ และลักษณะของอาคาร เช่น คอนกรีตเสริมเหล็ก ฯลฯ
 - ค. มูลค่าและรายการทรัพย์สินที่ถูกเพลิงไหม้แยกจากตัวอาคารที่ต้องซ่อมแซม
- 2) การตรวจสอบสาเหตุ
 - ก. วัตถุประสงค์และร่องรอยที่เหลือจากเพลิงไหม้เพื่อนำมาสันนิษฐานว่าเกิดจากสาเหตุใด (ถ้าเป็นเพลิงไหม้จากที่อื่นที่เห็นชัดเจนแล้วลูกกลมมาอาจจะไม่ต้องสอบปัญหานี้ก็ได้)
 - ข. ประจักษ์พยานที่เห็นเหตุการณ์เพลิงไหม้ก่อนจะมีลักษณะรุนแรง (ถ้ามี) ที่จะชี้แจงว่าต้นเพลิงอยู่ตำแหน่งใด
- 3) มาตรการในการป้องกันเพลิง
 - ก. มีการจัดเจ้าหน้าที่เวรรักษาการและดูแลสถานที่หรือไม่ อย่างไร
 - ข. ระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดเจ้าหน้าที่รักษาการดังกล่าวใครเป็นผู้วางระเบียบหรือออกคำสั่ง
 - ค. ได้มีการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการอย่างไร หรือไม่ ในระหว่างเวลาเกิดเพลิงไหม้
- 4) บุคคลที่เกี่ยวข้องที่เข้าทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำหรืออยู่อาศัยในอาคารหลังนั้น สอบพฤติการณ์รายละเอียดในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ หรืออยู่ในอาคารหลังนั้นครั้งสุดท้ายก่อนเพลิงไหม้
- 5) การร้องทุกข์ และการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และความเห็นของเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน หรือวิทยาการ ตลอดจนความเห็นของพนักงานอัยการ
- 6) ข้อสันนิษฐานหรือข้อพิสูจน์สาเหตุที่เกิดเพลิงไหม้ อาจเป็นกรณีต่อไปนี้
 - ก. ไฟฟ้าช็อต มีผู้ใดกระทำโดยประมาทหรือไม่อย่างไร
 - ข. เป็นการลอบวางเพลิงหรือไม่ รู้ตัวและจับตัวผู้ต้องหาได้แล้วหรือไม่
 - ค. สาเหตุเกิดจากความประมาทของบุคคลหรือไม่ เช่น ทิ้งก้นบุหรี่ในที่ติดไฟง่าย ติดหลอดไฟฟ้าไว้ในที่อับและมีวัตถุที่ติดไฟได้ง่าย
 - ง. เหตุ นอกเหนือการควบคุม เช่น พายุพัดแรง เส้าไฟฟ้าโค่นลงมาทำให้สายไฟเกิดลัดวงจร และสายไฟอยู่ใกล้อาคาร ฯลฯ

7) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่ต้องรับผิดชอบหรืออาจจะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

8) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

.....

5. อุบัติเหตุ

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

1) ข้อเท็จจริงทั่วไป

- ก. วันเวลาเกิดเหตุ
- ข. ชื่อ ยี่ห้อ และเลขทะเบียนรถ
- ค. ชื่อผู้ขับ และฐานะตำแหน่ง
- ง. ชื่อเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ควบคุมดูแลรถตลอดจนอำนาจหน้าที่
- จ. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่สูญหาย (ก่อนและหลังหักค่าเสื่อมราคา)
- ฉ. มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่

2) การตรวจสอบสาเหตุที่เกิดขึ้น

- ก. ตรวจวัตถุพยาน เช่น คันชก คันส่ง พวงมาลัย เครื่องยนต์ ฯลฯ
- ข. ร่องรอยล้อและเบรก ขอภาพถ่ายสี่ประกอบ (ถ้ามี)
- ค. รถคู่กรณีมีหรือไม่ ถ้ามีจะต้องสอบถามข้อ (1) - (2) ก.- ข. ด้วย
- ง. อัตราวิ่งของรถขณะเกิดเหตุ และก่อนหน้านั้นตลอดจนพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องอื่น
- จ. สภาพของทางหรือพื้นถนน
- ฉ. สาเหตุภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น คนวิ่งตัดหน้า สัตว์วิ่งตัดหน้า ฯลฯ
- ช. ระยะห่างระหว่างรถคันหน้าและรถคันหลัง (ในกรณีเกิดเหตุชนท้าย)
- ซ. พฤติการณ์อื่นๆ

3) สภาพของรถก่อนใช้

- ก. ตรวจสภาพก่อนใช้อย่างไรหรือไม่
- ข. สภาพของรถเป็นอย่างไร เช่น เบรก พวงมาลัย ยาง และประวัติการบำรุงรักษาฯ

4) สภาพความเสียหายของรถหลังเกิดเหตุ

- ก. ตรวจสอบสภาพความเสียหายของรถเปรียบเทียบกับอัตราวิ่งของรถว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เช่น ผู้ขับรถให้ถ้อยคำว่าขับด้วยความเร็ว 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่สภาพของรถได้รับความเสียหายทั้งคัน หรือได้รับความเสียหายมากเกินกว่าที่ควรจะเป็น ฯลฯ ขอภาพถ่ายประกอบ (ถ้ามี)

ข. กรณีมีรถคู่กรณี ต้องตรวจสอบสภาพความเสียหายของทั้งสองฝ่าย เช่น รถคันใด ฝั่งด้านซ้าย รถคันใดฝั่งด้านขวา หรือวิ่งตามกันมาในทิศทางเดียวกัน ฯลฯ เกิดการเฉี่ยวชนกันอย่างไร ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถราชการและรถคู่กรณีสอดคล้องกับค่าให้การของฝ่ายใดมากกว่ากัน และฝ่ายใดน่าจะเป็นฝ่ายก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่ากัน หรือต่างฝ่ายต่างก่อให้เกิดความเสียหายไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ฯลฯ

5) สภาพของพื้นถนนหรือทางเป็นอย่างไร เช่น สภาพความกว้างของถนนและไหล่ถนน และใช้วิ่งรถได้ที่ช่องทาง สภาพภาพถ่ายประกอบ (ถ้ามี)

6) เมื่อเกิดอุบัติเหตุแล้วมีการแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนหรือไม่ ถ้าไม่มีการแจ้งความ ขอทราบเพราะเหตุใด จึงไม่แจ้งความ

7) ถ้ามีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิต มีการร้องทุกข์และการสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือไม่ พร้อมความเห็นของพนักงานอัยการ (ถ้ามี)

8) ระเบียบข้อบังคับในการใช้รถมีอย่างไร

9) นำรถไปใช้ในราชการหรือไม่ ถ้าไปใช้ในราชการ ขอหลักฐานแสดงการขอใช้รถที่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา

10) ผู้ขับขี่มีใบอนุญาตขับขี่หรือไม่ หรือได้ขับรถมาแล้วนานเท่าใด

11) สภาพแห่งจิตใจหรือสภาพแห่งร่างกายของผู้ขับเป็นอย่างไร เช่น ขับรถแล้วเป็นปกติขับรถ ในขณะที่มีเมามสุรา เคยเป็นโรคลมบ้าหมูหรือมีประวัติเป็นโรคหัวใจ หรือต้องขับรถติดต่อกันเป็นเวลานาน

12) รายงานผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่

13) บุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้เสียหายฟ้องเรียกค่าเสียหายจากทางราชการหรือไม่ ผลคดีเป็นอย่างไร

14) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดชอบหรืออาจจะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

15) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ



ที่ กค 0406.2/๑. |

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

๘ มกราคม 2550

เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการ ผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐส่งจำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่ผู้แต่งตั้งวินิจัยสั่งการแล้วให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า จากการตรวจสอบจำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่ามีหลายกรณีที่ไม่มีความจำเป็นต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย เช่น กรณีไม่มีพัสตุนให้ตรวจสอบแต่พบพัสตุนในภายหลังหรือไม่มีเอกสารทางการเงินแสดงต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในขณะรับการตรวจแต่พบเอกสารในภายหลัง หรือกรณีสามารถชี้แจงได้ว่าได้ดำเนินการไปโดยชอบแล้วตามระเบียบ หลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการในเรื่องนั้นแล้ว เป็นต้น ซึ่งกรณีดังกล่าวยังไม่ถือว่าเกิดความเสียหายขึ้นกับหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากหน่วยรับตรวจสอบสามารถชี้แจงข้อเท็จจริงโดยการส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ ดังนั้นเพื่อมิให้ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสอบสวนแก่หน่วยงานของรัฐ จึงเห็นควรให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับการทักท้วงจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พิจารณาและตรวจสอบเอกสารหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและหากเห็นว่าสามารถชี้แจงต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ ให้ดำเนินการชี้แจงไปก่อนที่จะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

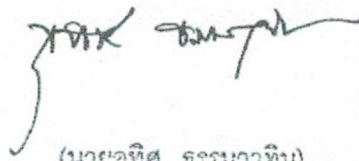
/ ทั้งนี้...

-2-

ทั้งนี้ เมื่อได้ชี้แจงแล้ว หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยังคงยืนยันให้หน่วยรับตรวจดำเนินการประการใด ก็ให้หน่วยรับตรวจดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายอุทิศ ธรรมวาทีน)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร. 0 2271 1999

www.cgd.go.th



ที่ กค 0410.2/ว 217

กรมบัญชีกลาง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

16 มิถุนายน 2551

- เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
- เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขานุการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
- อ้างถึง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ด้วยปรากฏว่าในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้มีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งที่ยังดำเนินกระบวนการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ไม่ถูกต้องและสอดคล้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นเหตุให้การพิจารณาทางปกครองที่ได้ดำเนินการมาไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นเหตุให้ต้องถูกเพิกถอนในภายหลัง โดยที่ปัญหาความไม่ชอบด้วยกฎหมายส่วนใหญ่มักจะเกิดจากหน่วยงานของรัฐมิได้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้เป็นไปตามรูปแบบและขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่มีการแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียในเรื่องที่จะพิจารณามีส่วนร่วมเป็นกรรมการหรือเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นในเรื่องนั้น หรือการมิได้ให้คู่กรณีหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับความเสียหายมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและได้โต้แย้งแสดงหลักฐานของตน ทำให้กระบวนการพิจารณาทางปกครองที่ดำเนินการมานั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐต้องกลับมาดำเนินการแก้ไขกระบวนการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ใหม่ นอกจากนี้ยังมีกรณีที่มีได้มีการเร่งรัดการสอบสวนให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว เป็นเหตุให้การวินิจฉัยสั่งการความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยลำหัดประสิทธิภาพ และในบางครั้งหน่วยงานของรัฐมิอาจวินิจฉัยสั่งการความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้ทันภายในอายุความ ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียสิทธิและหมดสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และเป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐนั้นได้รับความเสียหาย ซึ่งกรณีดังกล่าวจะต้องมีผู้รับผิดชอบและต้องมีการสอบสวน

/หา...

หาตัวผู้ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอีกซึ่งทำให้เกิดความซ้ำซ้อน สูญเสียเวลาและโอกาสที่หน่วยงานของรัฐจะทำประโยชน์อื่นได้อย่างเต็มที่โดยไม่จำเป็น

กรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่าการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและการรักษาผลประโยชน์ให้แก่ทางราชการ จึงเป็นงานที่มีความสำคัญทั้งต่อตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐและประโยชน์ของทางราชการ จึงสมควรจะได้มีการซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในเรื่องที่เป็นปัญหาและเกิดความผิดพลาดบ่อยครั้ง ดังนี้

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ในกรณีการแต่งตั้งคณะกรรมการ หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้งเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องกับการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในเรื่องนั้นย่อมขัดต่อบทบัญญัติมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 สมควรที่จะได้รายงานและเสนอเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่สูงขึ้นไป 1 ระดับ เพื่อเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 12 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้ผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในเรื่องนั้นต้องเสียไป

2. การทำหน้าที่ของกรรมการผู้ได้รับแต่งตั้ง หากกรรมการท่านใดเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตนทำหน้าที่พิจารณาทางปกครองในเรื่องแล้ว กรรมการผู้นั้นจะต้องหยุดการพิจารณาทางปกครองไว้ก่อนและแจ้งให้คณะกรรมการสอบสวนเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดทราบเพื่อจะได้พิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ซึ่งได้บัญญัติไว้ตามนัยมาตรา 15 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความโปร่งใสเป็นธรรมและไม่ต้องถูกคัดค้านในภายหลัง

3. การกำหนดระยะเวลาในการสอบสวน หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้แต่งตั้งและคณะกรรมการสอบสวนเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดสมควรจะยึดถือและปฏิบัติตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่ได้กำหนดเวลาแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด หากจะมีความจำเป็นต้องขยายเวลาแล้วเสร็จออกไปควรขยายเวลาแต่เฉพาะกรณีที่มีความจำเป็นและไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ โดยให้ถือกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จนั้นเป็นมาตรฐานเร่งรัดของการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการเนื่องจากเหตุขาดอายุความ

-3-

4. การสอบสวนเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิดก่อนดำเนินการสอบสวน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดควรแจ้งข้อเท็จจริงเรื่องที่จะทำการสอบสวนให้เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องทราบ และให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรมตามนัยข้อ 15 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาทางปกครองเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มีความเป็นกลางและเป็นธรรม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายภัสร์ หงษ์เวท)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร. 0 2271 1999

ด่วนที่สุด

ที่ กค 0406.2/0-66



กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

25 กันยายน 2550

เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
 เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี
 และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
 อ้างถึง 1. พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
 2. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.6/ว 121 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2545
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิด

ตามที่พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 8 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยสิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีดังกล่าวจะมีได้เพียงใด ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรม หรือความผิด หรือความบกพร่อง หรือระบบดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ไว้ตามหนังสือที่อ้างถึง 2 นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 8 ข้างต้น มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับกับกรณีที่มีการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน และเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น แต่ปรากฏว่าหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.6/ว 121 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2545 ที่ส่วนราชการต่างๆ ถือปฏิบัติอยู่ ยังมีได้มีการกำหนดแนวทางแบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่ละรายไว้ ทำให้การกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานยังคงเกิดความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรม และเกิดความไม่เสมอภาค

แก่...

แก่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทนของแต่ละหน่วยงานของรัฐ จึงเห็นสมควรยกเลิกหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.8/ว 121 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2545 และเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีบรรทัดฐานในการกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงาน จึงเห็นควรกำหนดแนวทางในการเรียกค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ โดยได้แบ่งตามลักษณะของความเสียหาย และกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทนตามกลุ่มหรือแต่ละราย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้ประกอบเป็นแนวทางในการพิจารณาสำนวนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย)

อนึ่ง ในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาโดยคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ และความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมีต้องใช้สิทธิเรียกให้ใช้เต็มจำนวนความเสียหาย ตามมาตรา 8 วรรค 2 และถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย ตามมาตรา 8 วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แล้วจึงนำความเสียหายที่ลดส่วนและ/หรือหักส่วนแล้วมาพิจารณาความรับผิดให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละราย โดยใช้แนวทางการกำหนดสัดส่วนดังกล่าวประกอบการพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องใช้แนวทางดังกล่าวประกอบการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(วิฑูรย์ ธรรมวาทีน)

รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

หัวหน้ากลุ่มงานที่ดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัย

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร. 0 2271 1999

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบเจ้าหน้าที่

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตรวจสอบ/เสนอความเห็น	ดำเนินการ	สัดส่วน	ชั้นสูง / ผู้อนุมัติ	
1	การจัดจ้าง/จัดซื้อ ราคามแพง							
1.1	วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง ไม่ถูกต้อง	กก.พิจารณาผล	60	ฝ่ายพัสดุ	20	10	10	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.พิจารณาผล	60	-	-	20	20	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.พิจารณาผล	60	-	-	-	40	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ /ผบ. ชั้นต้น-กลาง
1.2	กำหนดราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง							
(1)	ใช้ค่า Factor F / ราคาวีสดุ ไม่ถูกต้อง	กก.กำหนดราคากลาง	70	ฝ่ายพัสดุ	15	10	5	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	70	-	-	20	10	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	70	-	-	-	30	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ /ผบ. ชั้นต้น-กลาง
(2)	คำนวณปริมาณงานผิดพลาด	กก.กำหนดราคากลาง	100	-	-	-	-	
1.3	ไม่คัดเลือกผู้เสนอราคาต่ำสุดที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนด							
(1)	วิธีสอบราคา	กก.เปิดซอง	60	ฝ่ายพัสดุ	15	15	10	กรณีตาม (1) และ (2) จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้ผ่านงานที่ท้วงแล้ว
(2)	วิธีประกวดราคา	กก.พิจารณาผล	60	ฝ่ายพัสดุ	15	15	10	แต่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจสั่งอนุมัติ ให้ผู้อนุมัติรับผิด ร้อยละ 40 (จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิด)

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง		ผู้บังคับบัญชา		
		ชื่อ	สัดส่วน	(ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ระดับ/ชั้นสูง / ผู้อนุมัติ	
2	การตรวจการจ้าง/ตรวจรับ ไม่ถูกต้อง 2.1 การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ	กท.ตรวจการจ้าง	30	ผู้ควบคุมงาน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	10	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่าผู้บังคับบัญชา มีเหตุน่าเชื่อถือว่าควรจะได้รู้ถึงการตรวจรับงานไม่เป็นไปตาม แบบรูปรายการ
		กท.ตรวจการจ้าง	40	ผู้ควบคุมงาน				กรณีผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการตรวจรับงานไม่เป็นไป ตามรูปแบบรายการ ไม่ต้องรับผิดชอบ
	2.2 ส่งของไม่ตรงตามสัญญา	กท.ตรวจรับ	60	ฝ่ายพัสดุ			10	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ ผู้บังคับบัญชา มีเหตุน่าเชื่อถือว่าควรจะได้รู้ถึงการส่งของไม่ตรงตาม สัญญา
		กท.ตรวจรับ	100					กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา ไม่น่าจะรู้ว่าการส่งของ ไม่ตรงตามสัญญา ไม่ต้องรับผิดชอบ
3	ไม่เรียกค่าปรับกรณีส่งมอบงาน/ของล่าช้า	กท.ตรวจการจ้างรับ	70	ฝ่ายพัสดุ			10	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ ผู้บังคับบัญชา มีเหตุน่าเชื่อถือว่าควรจะได้รู้ถึงการส่งมอบงาน/ของ ล่าช้า
		กท.ตรวจการจ้างรับ	100					กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา ไม่อาจทราบข้อเท็จจริง ได้ความมีการส่งมอบงาน/ของ ล่าช้า ไม่ต้องรับผิดชอบ เช่น กท.ตรวจการจ้าง/รับ ปกปิดไม่แจ้งให้ทราบ.ลงนามตรวจรับ- ยึดหนังสือ เป็นต้น

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ	
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา			
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน / ผู้อนุมัติ		
4	การใช้เงินผิดระเบียบ								
	4.1 ไม่นำเงินรายได้เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้อง แต่นำไปใช้โดยผิดระเบียบ			ฝ่ายการเงิน	20		30	50	กรณีเป็นเรื่องและผู้เสนอและผู้บังคับบัญชาปฏิบัติตามหลัก- การเงินการคลัง
	4.2 จ่ายเงินเกินสิทธิ/ไม่มีสิทธิ/ผิดระเบียบ			ฝ่ายการเงิน	60		20	20	กรณีผู้มีมติใช้เข้ามางคลังการและเป็นผู้อนุมัติ ให้รับผิดชอบเต็ม- จำนวนร้อยละ 100 (จนท.ฝ่ายการเงินผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิดชอบ)
									กรณีมีเงินงบประมาณเงินราชการสำหรับใช้จ่ายแล้ว แต่จ่าย ผิดระเบียบหรือจ่ายเกินกว่าสิทธิที่ควรได้รับ

คำอธิบายเพิ่มเติม

1. กรณีเจ้าหน้าที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องรับผิดชอบมากกว่า 1 คน เช่น คณะกรรมการกำหนดราคากลางมีจำนวน 3 คน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุที่เกี่ยวข้องมีจำนวน 2 คน ให้แต่ละคนรับผิดชอบส่วนเท่า ๆ กัน
2. ฝ่ายพัสดุ/ฝ่ายการเงิน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายพัสดุ/ฝ่ายการเงินหรือที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นแต่มีลักษณะการปฏิบัติงานหน้าที่ราชการและความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน
3. แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่นี้ เป็นเพียงแนวทางประกอบกรพิจารณาในเมืองต้นเท่านั้น หากมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางดังกล่าว ให้ดำเนินการดังนี้
 - 3.1 กรณีที่มีความเสียหายตนเองเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้นก็นำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม
 - 3.2 กรณีมีข้อเท็จจริง/กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาแตกต่างกันไปจากแนวทางข้างต้น ให้ปรับเปลี่ยนแปลงส่วนใหม่ได้ตามความเหมาะสม
 - 3.3 กรณีมีลักษณะความเสียหายนอกเหนือจากแนวทางข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่
กรณีทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ	
		ผู้ทุจริต	คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบเสนอความผิด)		ผู้บังคับบัญชา		
			ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ขั้นต้น-กลาง / ผู้บังคับบัญชา		ผู้ยืมผิด
1	รับเงินแล้วนำไปใช้ส่วนตัว								
	1.1 รับเงินแล้วไม่ออกไปเสริมรับเงิน / แก้ไขหรือปลอมใบเสร็จรับเงิน	100		ฝ่ายการเงิน	60		20	20	
	1.2 ซอกใบเสร็จรับเงินแล้วไม่นำเงินส่ง	100	กท. เก็บรักษาเงิน	ฝ่ายการเงิน	60		10	10	
		100		ฝ่ายการเงิน	60		20	20	
	1.3 ไม่นำเงินฝากคลังหรือธนาคารไปครบ	100		ฝ่ายการเงิน	60		20	20	
	จำนวนตามระเบียบกลับนำไปใช้ส่วนตัว								
2	เบิกจ่ายเงินโดยทุจริต								
	2.1 ไม่มีหลักฐานการจ่าย	100		ฝ่ายการเงิน	60		20	20	
	2.2 ทำหลักฐานการจ่ายเท็จ	100		ฝ่ายการเงิน	60		40		
	2.3 แก้ไขเอกสารการเบิกจ่าย	100		ฝ่ายการเงิน	60		40		

กรณี กท. เก็บรักษาเงิน ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามระเบียบ
กรณี กท. เก็บรักษาเงิน ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนถูกต้องตาม-
ระเบียบแล้ว ไม่ต้องรับผิด
กรณีตาม 2.2 และ 2.3 ผู้ยืมผิดเสนอขอโทษโดยไม่ได้ยื่นคำขอ
ปัดป้องให้มีการทุจริตอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้ยืมผิดรับผิดชอบ โดย
ปรับสัดส่วนเท่ากับ 2.1

กรณีทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน (ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)					หมายเหตุ
		ผู้ทุจริต	คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		
			ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน/ผู้อนุมัติ	
	2.4 บริษัทหรือเดิมจำนวนเงินในเช็ค/ใบถอนเงินให้สูงขึ้น	100		ผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน	100		กรณีผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เช่น ลงนามไว้ล่วงหน้าโดยยังไม่ได้กรอกจำนวนเงิน, เขียนจำนวนเงิน โดยเว้นช่องว่างข้างหน้าไปให้เติมได้, ไม่ขีดคร่อมเช็คส่งจ่ายไป เจ้าหน้าที่โดยตรง เป็นต้น ให้ผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน รับผิดชอบและส่วนเท่า ๆ กัน

คำอธิบายเพิ่มเติม

- กรณีเจ้าหน้าที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องรับผิดชอบมากกว่า 1 คน เช่น คณะกรรมการกำหนดราคากลางมีจำนวน 3 คน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุที่เกี่ยวข้องมีจำนวน 2 คน ให้แต่ละคนรับผิดชอบและส่วนเท่า ๆ กัน
- ฝ่ายการเงิน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายการเงินหรือที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นแต่มีลักษณะการปฏิบัติงานที่ราชการและความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน
- แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่นี้ เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีการยื่นอุทกณ์จากแนวทางดังกล่าว ให้ดำเนินการดังนี้
 - กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้นก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าวที่เขียนเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม
 - กรณีมีข้อเท็จจริง/กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาแตกต่างไปจากแนวทางการข้างต้น ให้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงส่วนในไม่ได้ตามความเหมาะสม
 - กรณีมีลักษณะความเสียหายนอกเหนือจากแนวทางการข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

กรณีอุบัติเหตุ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)		หมายเหตุ
		พนักงานขับรถ		
1	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับกาจราจร	100		กรณีพนักงานขับรถกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับกาจราจรแต่เพียงฝ่ายเดียวหรือโดยลำพัง
2	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับกาจราจรและมีเหตุปัจจัยภายนอกประกอบด้วย	75		กรณีมีเหตุปัจจัยภายนอกมาประกอบด้วย เช่น ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ขับรถ มิได้มีตำแหน่งหน้าที่โดยตรงเป็นพนักงานขับรถ, ไม่ชำนาญเส้นทาง, สภาพถนนหรือทัศนวิสัยไม่ดี, สภาพยานพาหนะก่อนนำมาใช้ไม่สมบูรณ์, หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น พนักงานขับรถพยาบาลต้องรีบนำผู้ได้รับบาดเจ็บไปส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว เป็นต้น
3	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับกาจราจร และคู่กรณีมีส่วนประมาท	50		
	ร่วมอยู่ด้วย			

คำอธิบายเพิ่มเติม

- 1 กรณีที่มีการนำยานพาหนะของทางราชการไปใช้ในกิจการส่วนตัวหรือเดินทางออกนอกเส้นทางที่ได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่นจำนวนความเสียหาย (ร้อยละ 100)
 - 2 แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบระหว่างผู้ประกอบการพิจารณาในเมืองต้นเท่านั้น หากมีการยื่นขอเงินจากแนวทางดังกล่าว ให้ดำเนินการดังนี้
 - 2.1 กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกันกับลักษณะความเสียหายข้างต้นและปรับใช้ตามความเหมาะสม
 - 2.2 กรณีมีข้อเท็จจริงหรือลักษณะความเสียหายที่แตกต่างหรือออกเหนือจากแนวทางข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม



ที่ กค 0406.2/ ว. 75

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

30 ตุลาคม 2550

- เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
- เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
- อ้างถึง 1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
2. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.7/ว 56 ลงวันที่ 12 กันยายน 2550 และ ต่วนที่สุด ที่ กค 0406.2/ว 66 ลงวันที่ 25 กันยายน 2550

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 8 วรรคแรก ได้กำหนดว่า เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้ และวรรคสี่ กำหนดว่า ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า จากการที่กระทรวงการคลังได้ตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดพบว่า เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับหน่วยงานของรัฐและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐหลายแห่งก็ได้ดำเนินการเร่งรัดให้มีการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เป็นเหตุให้ข้อเท็จจริงที่ได้ไม่ครบถ้วน พยานหลักฐานบางอย่างสูญหาย ทำให้เกิดความยุ่งยากในการสอบสวน และการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดอาจเกิดความคลาดเคลื่อนซึ่งจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ได้ ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าว มิได้กำหนด

ระยะเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ โดยให้เป็นดุลพินิจของผู้แต่งตั้ง ดังนั้น เพื่อให้การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ครบถ้วน ลดความยุ่งยากในการสอบสวน จึงเห็นควรชักข้อมความเข้าใจให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ ดังนี้

1. เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า อย่างช้าไม่ควรเกิน 15 วัน นับแต่รู้หรือทราบความเสียหายและให้รีบดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้แล้วเสร็จโดยเร็ว อย่างช้าไม่ควรเกิน 60 วัน นับแต่วันที่แต่งตั้ง ทั้งนี้ หากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ อาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาได้อีกครั้งละไม่เกิน 30 วัน โดยให้คำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นในการขอขยายระยะเวลาและระมัดระวังเรื่องอายุความด้วย

2. เมื่อการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเสร็จสิ้นแล้วให้ผู้แต่งตั้งรีบดำเนินการสั่งการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 อย่างช้าไม่ควรเกิน 15 วัน นับแต่วันได้รับผลการสอบสวนและให้ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายใน 7 วัน นับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ (เวียนแจ้งประกาศฯ ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.2/ว 98 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2548)

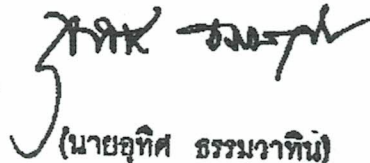
3. เนื่องจากการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานของรัฐหลายแห่ง คณะกรรมการฯ มิได้ให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 15 ทำให้การสอบสวนไม่ชอบและเป็นเหตุให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายอยู่เดิม ดังนั้น เพื่อมิให้กระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเกิดความล่าช้าจากการต้องกลับไปดำเนินการสอบสวนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายใหม่ จึงขอให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามข้อ 15 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าวโดยเคร่งครัดด้วย

อนึ่ง เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กระทรวงการคลังได้จัดทำแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน และแนวทางกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เวียนแจ้งให้หน่วยงานของรัฐ

ใช้เป็นแนวทางในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามหนังสือที่อ้างถึง 2 แล้ว โดยหน่วยงานของรัฐสามารถค้นหาเอกสารหนังสือเวียนกระทรวงการคลังได้จากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง (www.cgd.go.th)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องใช้แนวทางดังกล่าวประกอบการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายอุทิศ ธรรมชาติ)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร.0 2271 1999



ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ ๑.๖๓๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๖/ว ๒๐๕๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐
๒. หนังสือกรมการปกครอง ค่วนมาก ที่ มท ๐๓๑๓.๔/ว ๔๐๗ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
๓. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๖๗๗ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๒๐๖๒ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐
๕. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

ตามที่จังหวัดได้แจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ เพื่อเสนอกระทรวงมหาดไทยตรวจสอบสำนวนการสอบสวน ตามหนังสือที่อ้างถึง ข้อ ๑ และตามระเบียบที่อ้างถึงข้อ ๕ นั้น ปรากฏว่าผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีข้อบกพร่องและมีรายละเอียดไม่ครบถ้วนหลายประการ ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงขอชักซ้อมแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑. กรณีที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก เช่น การขบถรถยนต์ไปปฏิบัติหน้าที่แล้วเฉี่ยวชนรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ของบุคคลภายนอก เป็นเหตุให้รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย และรถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหายด้วย แยกพิจารณาได้ดังนี้

๑.๑ กรณีที่รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหาย นั้น เป็นกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ และการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะต้องอาศัยอำนาจตามข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ เสร็จแล้วต้องปฏิบัติตามข้อ ๑๗ ของระเบียบดังกล่าวที่กำหนดไว้ สรุปได้ว่าให้ส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ซึ่งกระทรวงการคลังได้ออกประกาศ เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ มาใช้บังคับในปัจจุบัน (หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๑๔๖๘ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘)

๑.๒ แนวทางในการจัดทำสำนวนการสอบสวน กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ นั้น กระทรวงการคลังได้กำหนดแนวทางการจัดทำสำนวนการสอบสวนไว้ ๕ ประเภท โดยมีแบบตัวอย่างการสอบสวนและหัวข้อการสอบสวนไว้ ทั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๒๐๖๒ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน

๑.๓ กรณีที่รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย นั้น เป็นกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ซึ่งการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดจะต้องอาศัยอำนาจตามข้อ ๓๑ ข้อ ๓๒ และข้อ ๓๓ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๒ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก แล้วแต่กรณี ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๖/ว ๒๐๕๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ข้อ ๒ และต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้ กระทรวงมหาดไทยตรวจสอบตามหนังสือและระเบียบดังกล่าว ข้อ ๑๗ ข้อ ๓๑ และข้อ ๓๘

๑.๔ ในการจัดทำสำนวนการสอบสวน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก สามารถนำแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๒๐๖๒ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน มาใช้ได้

๑.๕ ในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก นั้น มีแนวทางปฏิบัติกำหนดให้สอบบุคคลผู้ถูกทำละเมิด ผู้รู้เห็นเหตุการณ์ และพยานหลักฐานอื่นที่สัมพันธ์ใกล้ชิดหรือเป็นมูลเหตุให้เกิดเหตุละเมิดเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ ตามหนังสือกรมการปกครอง ค่วนมาก ที่ มท ๐๓๑๓.๔/ว ๔๐๗ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งในการสอบสวนดังกล่าวควรสอบผู้บังคับบัญชา ชั้นต้นของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดด้วย และในการสอบพยานบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวรวมทั้งคำสั่งของหน่วยงานที่มอบหมายให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ราชการ ส่วนการสอบพยานบุคคลที่เป็นบุคคลภายนอกต้องแนบบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน นอกจากนี้ ในสำนวนการสอบสวนจะต้องมีสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีของสถานีตำรวจในกรณีที่มีการแจ้งความ ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน แผนที่แสดงสถานที่เกิดเหตุและภาพถ่ายแสดงสถานที่เกิดเหตุ ภาพถ่ายทรัพย์สินของบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหาย ภาพถ่ายทรัพย์สินของทางราชการที่ได้รับความเสียหาย สำเนาใบขับขี่รถยนต์และรถจักรยานยนต์ ใบรับรองแพทย์ ใบมรณบัตร คำร้องของผู้เสียหายที่ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน สำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด สำเนานบันทึกการสอบปากคำผู้เกี่ยวข้อง และรายงานการประชุมของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด สรุปความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เป็นต้น

๑.๖ ในการสรุปสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ นั้น ต้องสรุปด้วยว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ โดยมีคำสั่งของทางราชการหรือบันทึกการสอบปากคำ

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่อนุญาตให้ไปราชการหรือมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ และต้องชี้ให้เห็นถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ว่า ได้ใช้ความระมัดระวังอย่างไรบ้าง จึงเป็นความประมาทเลินเล่อหรือเป็นการกระทำด้วยความจงใจหรือเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งความหมายของคำว่า “ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” นั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นเรื่องเสรีจที่ ๖๑/๒๕๔๐ สรุปได้ว่า ความประมาทเลินเล่อเป็นการกระทำมิใช่โดยเจตนาประสงค์ต่อผลหรือยอมเสี่ยงเห็นผล แต่เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีคามวิสัยและพฤติการณ์ ส่วนความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจะมีลักษณะไปในทางที่บุคคลนั้นได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้หรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงได้คาดเห็นการอาจเกิดความเสียหายเช่นนั้น เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๘๕ - ๑๗๘๖/๒๕๑๘ ทั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ค่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๐๘๗ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ เรื่อง ทหารหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๗ ในการจ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอก มีแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔/ว ๖๗๗ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดชอบละเมิด และหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ประกอบกับประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งในการจ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอก นั้น หากเกินกว่าที่กำหนดไว้หรือนอกเหนือจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องขอทำความตกลงกับกระทรวงมหาดไทยก่อน

๒. กรณีที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก และเป็นคดีความผิดอาญาด้วย ซึ่งพนักงานสอบสวนเสนอพนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาลและศาลมีคำพิพากษาในคดีอาญาแล้ว การจัดทำสำนวนการสอบสวน ควรจัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณาเพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑ สำเนาคำพิพากษาคดีอาญา

๒.๒ สำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี สำเนาบันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุและแผนที่แสดงสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน สำเนาบันทึกการตรวจสภาพรถคันที่เกิดอุบัติเหตุ สำเนาบันทึกการสอบปากคำพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องของพนักงานสอบสวน ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ และความเห็นของพนักงานสอบสวนในการสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้องคดีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดดังกล่าว

๓. กรณีที่บุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้เสียหายหรือผู้รับช่วงสิทธิของผู้เสียหาย เช่น บริษัท ประกันภัย ฟ้องคดีแพ่งต่อศาลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าควรประนีประนอมยอมความกับผู้เสียหายต่อหน้าศาล นั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการดังนี้

๓.๑ ต้องขอความเห็นชอบในการประนีประนอมยอมความต่อหน้าศาลจากกระทรวงมหาดไทยก่อน ทั้งนี้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๒ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ข้อ ๒๘ ข้อ ๒๙ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๔ ข้อ ๓๕ และข้อ ๓๘ ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๖/ว ๒๐๙๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ข้อ ๒

๓.๒ ต้องจัดส่งความเห็นของพนักงานอัยการผู้ว่าคดีเกี่ยวกับการขอประนีประนอมยอมความกับผู้เสียหายในคดีดังกล่าว

๓.๓ ต้องมีความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนที่จะขอประนีประนอมยอมความว่าเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๓ มาตรา ๔๔๔ มาตรา ๔๔๕ และมาตรา ๔๔๖ หรือไม่ เช่น ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างเจ็บป่วย ค่าปลงศพ และค่าขาดไร้อุปการะ เป็นต้น

๓.๔ ต้องจัดทำสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และสรุปความเห็นว่ามีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ตกลงประนีประนอมยอมความต่อหน้าศาลชดใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว จะต้องใช้สิทธิไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้ชดใช้เงินจำนวนดังกล่าวคืนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ (หมายถึงการพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อหรือจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง) และรายงานให้ทราบด้วย พร้อมทั้งการขอความเห็นชอบประนีประนอมยอมความดังกล่าว

๔. ในการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก นั้น การเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐ มีกำหนดอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตพื้นที่ทราบ และถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายมานิต วัฒนเสน)

ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

ส่วนคดี

โทร./ โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๕๐๓๖

“ดำรงธรรมนำไทยใสสะอาด”



005562
27 พ.ค. 2558
๕๕๙

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๒๘๕๓

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การกำหนดแบบคำขอและแนวทางการดำเนินการกรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐ
ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๖/ว ๒๐๙๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐
๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๑๔๔ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๑๒ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชุดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยอนุโลม ทั้งนี้ ข้อความใดตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลังให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แจ้งตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๑๔๔ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖ เรื่อง หลักเกณฑ์การชุดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากกระทรวงการคลังได้มีหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๑๒ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เรื่อง กำหนดแบบคำขอและแนวทางการดำเนินการกรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตามนัยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแบบคำขอและแนวทางการดำเนินการกรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หมวด ๒ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก เป็นแนวทางเดียวกับหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ จึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ได้แก่ เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๑๒ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เรื่อง กำหนดแบบคำขอและแนวทางการดำเนินการกรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยอนุโลม

/อนึ่ง...

อนึ่ง เพื่อให้การปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หมวด ๒ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ข้อ ๓๘ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้อง กระทรวงมหาดไทยจึงขอชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกว่า กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับคำขอจากผู้เสียหาย และได้พิจารณาคำขอตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวเสร็จแล้ว จะต้องส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงมหาดไทยตรวจสอบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตพื้นที่ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายวินัย สรวงวงศ์)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย



กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๓๔-๖
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๓๖

ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๑๖



กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

พค/ กุมภาพันธุ์ ๒๕๕๘

เรื่อง การกำหนดแบบคำขอและแนวทางการดำเนินการกรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐ
ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และ
หัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ขั้นตอนการยื่นคำขอและการพิจารณาค่าสินไหมทดแทนกรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้
หน่วยงานของรัฐชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่
- ๒. แบบคำขอให้หน่วยงานของรัฐชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่
- ๓. ใบรับคำขอ
- ๔. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่
ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔

ตามที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๑ บัญญัติว่า
“ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่าหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงาน
ของรัฐให้พิจารณาค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐ
ต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาค่าขอนั้นโดยไม่ชักช้า...” นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า เนื่องจากปัจจุบันยังไม่ได้มีการกำหนดรูปแบบของคำขอ ขั้นตอน
การยื่นคำขอและการพิจารณาค่าสินไหมทดแทนกรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอจากการกระทำละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ โดยในช่วงเวลาที่ผ่านมาพบว่า ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลภายนอก
ต้องทำเรื่องเป็นหนังสือถึงหน่วยงานของรัฐ โดยหนังสือดังกล่าวอาจให้ข้อมูล รายละเอียด และเอกสาร
พยานหลักฐานไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหายได้
อย่างรวดเร็วและเป็นธรรม ดังนั้น เพื่อให้กระบวนการยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาค่าสินไหมทดแทน
สำหรับความเสียหายที่เกิดแก่บุคคลภายนอกจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปในแนวทางและ
มาตรฐานเดียวกัน และหน่วยงานของรัฐสามารถพิจารณาค่าขอดังกล่าวได้อย่างรวดเร็วและเป็นธรรม
สมดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงเห็นสมควรกำหนด
แบบคำขอ ขั้นตอนการยื่นคำขอ และการพิจารณาค่าสินไหมทดแทน รวมทั้งใบรับคำขอ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ
ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในกรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชุดใช้ค่าสินไหมทดแทน
จากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายนริศ ชัยสูตร)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านราชจ่ายและหนี้สิน
ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มงานพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

ขั้นตอนการยื่นคำขอและการพิจารณาค่าสินไหมทดแทน
กรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

ส่วนที่ ๑
การยื่นคำขอ

ข้อ ๑ ผู้เสียหายที่เป็นบุคคลภายนอก ทายาท หรือผู้จัดการมรดกของผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี สามารถยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ผู้เสียหายเห็นว่าต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้พิจารณาชดเชยค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิด แก่ตนได้ ตามแบบยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่บุคคลภายนอก ที่แนบท้าย

ข้อ ๒ ให้ผู้เสียหายที่เป็นบุคคลภายนอกกรอกข้อมูลในแบบยื่นคำขอตามข้อ ๑ ให้ครบถ้วน พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณา แล้วยื่นแบบดังกล่าวยังหน่วยงานของรัฐโดยตรง หรือยื่นผ่านทาง ไปรษณีย์ลงทะเบียน

ส่วนที่ ๒
การพิจารณาค่าสินไหมทดแทน

ข้อ ๓ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอตามข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ยื่นสังกัด หรือกระทรวงการคลัง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณี ที่มีความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ออกใบรับคำขอให้ผู้เสียหายไว้เป็น หลักฐาน ตามใบรับคำขอที่แนบท้าย

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอส่งเรื่องไปยังหน่วยงาน ของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไปโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ โดยให้ถือว่า หน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับความขอที่ส่งมา

ข้อ ๔ ในกรณีที่รับคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอตามข้อ ๓ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อดำเนินการพิจารณาคำขอดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อย แปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในระยเวลาดังกล่าว ให้รายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรี เจ้าสังกัด หรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบ เพื่อขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ โดยรัฐมนตรีเจ้าสังกัดอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาและเบิกจ่ายค่าสินไหมทดแทนตามแนวทางและหลักเกณฑ์ การพิจารณาค่าสินไหมทดแทนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดเชย ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ฉบับลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔

เลขทะเบียนรับ

วันที่

เจ้าหน้าที่ผู้รับ

แบบคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) อายุ.....ปี

เลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่ (ที่ติดต่อได้).....

โทร.เป็นผู้เสียหาย โดยได้รับความเสียหายจากการกระทำ

ละเมิดของเจ้าหน้าที่รัฐ ราย (นาย/นาง/นางสาว)

ตำแหน่งสังกัด (สำนัก/กอง/ศูนย์)

กรม/สำนักงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ข้อเท็จจริง.....

.....
.....
.....
.....

๒. ข้าพเจ้ามีความประสงค์ขอให้ กรม/สำนักงาน.....

ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่ข้าพเจ้า โดยมีรายละเอียดความเสียหายตามจริง ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ค่าเสียหายต่อร่างกายและชีวิต

(๑) ค่ารักษาพยาบาล จำนวนบาท

(๒) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างเจ็บป่วย จำนวนบาท

(๓) ค่าชดเชยแทนการสูญเสียอวัยวะ หรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของร่างกาย จำนวนบาท

(๔) ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการจัดการศพ จำนวนบาท

(๕) ค่าขาดไร้อุปการะ จำนวนบาท

ส่วนที่ ๒ ค่าเสียหายต่อทรัพย์สิน (ระบุทรัพย์สินที่เสียหาย)

(๑) จำนวนบาท

(๒) จำนวนบาท

(๓) จำนวนบาท

ส่วนที่ ๓ ค่าเสียหายอื่น ๆ

(๑) จำนวนบาท

(๒) จำนวนบาท

(๓) จำนวนบาท

รวมเป็นค่าเสียหายทั้งสิ้นจำนวนบาท (.....)

๓. หลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา

สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประชาชน หรือสำเนาบัตรอื่นของผู้ยื่นคำขอ

ที่หน่วยงานของรัฐออกให้

สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาใบมรณะบัตรของผู้เสียชีวิต (กรณีผู้มีสิทธิ

ยื่นคำขอเสียชีวิต)

หลักฐานการสมรส (กรณีผู้ยื่นคำขอเป็นคู่สมรสหรือบุตรของผู้เสียชีวิต)

หลักฐานการรับรองบุตร (กรณีผู้ยื่นคำขอเป็นบุตรนอกสมรสของผู้เสียชีวิต)

หลักฐานการแจ้งความและ/หรือสำเนาการสอบสวนของพนักงานสอบสวน (ถ้ามี)

คำพิพากษาศาลที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

หลักฐานการรักษาพยาบาล (กรณีขอให้ชดใช้ค่ารักษาพยาบาล)

หลักฐานที่แพทย์รับรองให้หยุดรักษาตัว (กรณีขอให้ชดใช้ค่าขาดประโยชน์นำมาหาได้

ระหว่างเจ็บป่วย)

หลักฐานทางการแพทย์ว่า ผู้เสียหายที่ต้องสูญเสียอวัยวะ ตกเป็นผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพ (กรณีขอค่าชดเชยแทนการสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของร่างกาย)

หลักฐานเกี่ยวกับรายได้ของผู้เสียชีวิต (กรณีขอให้ชดใช้ค่าขาดไร้อุปการะ)

หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับค่าเสียหายที่ยื่นคำขอ

.....
.....

๔. ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คำสินไหมทดแทนความเสียหายที่ได้ร้องขอต่อหน่วยงานของรัฐมิได้สูงเกินสมควรและเป็นค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ(ผู้เสียหาย)

(.....)

วันที่

ใบรับคำขอ

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว)ตำแหน่ง.....
หน่วยงาน ได้รับคำขอให้หน่วยงานของรัฐชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย
กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกของ (นาย/นาง/นางสาว).....
เลขที่รับ ลงวันที่ไว้เรียบร้อยแล้ว

โทร. ติดต่อสอบถาม

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ฉบับลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ และเพื่อเป็นการลดขั้นตอนวิธีปฏิบัติเพื่อให้การพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกดำเนินการไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กระทรวงการคลัง จึงยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ฉบับลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ และให้ใช้ข้อความตามประกาศนี้แทน

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๒ ในกรณีที่ผู้เสียหาย ทายาท หรือผู้จัดการมรดกของผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ อันเป็นการละเมิดต่อผู้เสียหาย เมื่อหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอได้ดำเนินการตามขั้นตอนในหมวด ๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว หากเห็นว่าเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด เพียงใด ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณา กำหนดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน แก่ร่างกายหรือชีวิต ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามข้อ ๓ หรือข้อ ๔ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินตามจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สินอื่น ให้ใช้ราคาสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว หรือใช้ค่าซ่อมเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิม โดยมีหลักฐาน เช่น ภาพถ่ายของทรัพย์สินที่เสียหาย ค่าซ่อมตามใบเสร็จรับเงินของบริษัท ห้างหรือร้าน ที่ทำการซ่อม และใบกำกับภาษี เป็นต้น

ให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีหน้าที่ในการพิจารณากำหนดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ตามความเหมาะสมและเป็นธรรม แล้วนำเสนอให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้งพิจารณาสั่งการต่อไป

การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อให้ได้ราคาทรัพย์สินสุทธิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่กระทรวงการคลังกำหนดในการเรียกให้ผู้ต้องรับผิดชอบทางละเมิดชดเชยค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ โดยอนุโลม

ข้อ ๔ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายหรือชีวิต ได้แก่

(๑) ค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียหายต้องเสียไปเป็นค่ารักษาพยาบาล ให้ชดเชยเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย โดยมีใบเสร็จรับเงินของสถานพยาบาลมาแสดงเป็นหลักฐาน

(๒) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างเจ็บป่วย

ก. กรณีผู้เสียหายที่มีรายได้ไม่แน่นอนหรือไม่มีรายได้ประจำ หากระหว่างเจ็บป่วยต้องขาดประโยชน์การทำมาหาได้ไป ให้ชดเชยความเสียหายตามช่วงเวลาที่ผู้เสียหายไม่สามารถไปทำงานได้ โดยคำนวณตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวันตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ตามเขตจังหวัดซึ่งเป็นภูมิลำเนาของผู้เสียหาย ณ วันที่ได้รับความเสียหาย ไม่เกินวันละ ๓๐๐ บาท ตามจำนวนวันที่แพทย์มีหนังสือรับรองให้หยุดรักษาตัว แต่ไม่เกิน ๖๐ วัน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

ข. กรณีผู้เสียหายที่มีรายได้ประจำ หากระหว่างเจ็บป่วยไม่สามารถไปทำงานได้และไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนจากนายจ้าง ให้ชดเชยความเสียหายตามช่วงเวลาที่ผู้เสียหายไม่สามารถไปทำงานได้ โดยคำนวณตามอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทนที่นายจ้างหรือหน่วยงานต้นสังกัดจ่ายให้ ณ วันที่ได้รับความเสียหาย ไม่เกินเดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท ตามจำนวนวันที่แพทย์รับรองให้หยุดรักษาตัว แต่ไม่เกิน ๒ เดือน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(๓) ค่าขาดเขยแทนการสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของร่างกาย โดยมีหลักฐานทางการแพทย์ว่าผู้เสียหายที่ต้องสูญเสียอวัยวะไปนั้นตกเป็นผู้พิการหรือทุพพลภาพ ให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามความสำคัญของอวัยวะที่สูญเสียไป โดยให้พิจารณาว่าอวัยวะที่สูญเสียไปนั้นทำให้เป็นอุปสรรคหรือเสียความสามารถในการทำงานหรือในการประกอบวิชาชีพหรือในการดำรงชีพมากน้อยเพียงใด การพิจารณาว่าอวัยวะส่วนใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด ให้เทียบเคียงกับกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและอัตราในการจ่ายเงินสงเคราะห์ และกำหนดลักษณะของความพิการทุพพลภาพขนาดหนักจนเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการประกอบอาชีพหรือในการดำรงชีพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยอนุโลม แต่ทั้งนี้ ให้จ่ายได้ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(๔) ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการจัดการศพตามประเพณีทางศาสนาหรือประเพณีแห่งท้องถิ่น ให้ชดใช้ตามที่จ่ายจริง ไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

(๕) ค่าขาดไร้อุปการะ ให้พิจารณาว่าทายาทของผู้เสียหายที่ถึงแก่ความตายนั้นต้องเป็นทายาทผู้มีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยจ่ายให้ทายาทคนละ ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

ข้อ ๕ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ ๓ และข้อ ๔ จะต้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของงบประมาณที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ การพิจารณาให้ความเห็นชอบให้กระทำภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวน

ข้อ ๖ ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยแก่ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว

กรณีเป็นที่พอใจของผู้ยื่นคำขอให้ดำเนินการตามข้อ ๗ ต่อไป

กรณีผู้ยื่นคำขอยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัย ผู้ยื่นคำขอมิสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง ที่มีอำนาจพิจารณาคดีภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ข้อ ๗ การเบิกจ่ายเงินเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้กระทำภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอตอบรับผลการวินิจฉัยตามข้อ ๖

ข้อ ๘ ค่าสินไหมทดแทนที่เกินกว่าจำนวนที่กำหนดตามข้อ ๓ และข้อ ๔ หรือค่าสินไหมทดแทนกรณีอื่น อันพึงมีนอกเหนือจากประกาศนี้ ให้หน่วยงานของรัฐขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นรายกรณี

ข้อ ๙ ประกาศนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

สุภา ปิยะจิตติ

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

ด่วนที่สุด
ที่ กค ๐๔๑๕.๑/กฉว



กรมบัญชีกลาง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๖๓

- เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๖๒
- เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขานุการ ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการ หัวหน้ารัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น และหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
- สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๖๒ ฉบับลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

ด้วยกระทรวงการคลังได้ยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยกำหนดขึ้นใหม่เป็นประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๖๒ ฉบับลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒ และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ประกาศ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๖๒ ฉบับลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒ ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ๑๓๗ ตอนพิเศษ ๑๐ ง วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วเห็นสมควรแจ้งเวียนหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย พร้อมนี้ได้นำลงเว็บไซต์ www.cgd.go.th เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายภูมิศักดิ์ อรัญญาเกษมสุข)
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

กองละเมิดและแพ่ง
กลุ่มงานบริหารและพัฒนาระบบงานละเมิดและแพ่ง
โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๒๙๐
โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๕๕๓

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงาน
ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ เพื่อให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติเชิงบูรณาการในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี มาใช้ในการบริหารงาน และเพื่อให้การพิจารณาผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเสร็จสิ้นไปโดยเร็วยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๗ วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมกระทรวงการคลังจึงประกาศกำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒

ข้อ ๔ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๕ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

๕.๑ ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ ครั้งละไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๕.๒ ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ ครั้งละเกินกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับความเสียหายประเภท

๕.๒.๑ ความเสียหายจากสาเหตุทั่วไปที่มีได้มีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชี หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุเพลิงไหม้ ทรัพย์สินเสียหายหรือสูญหาย เป็นต้น และหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตั้งแต่วันที่ ๗๕ ของความเสียหายทั้งหมด

๕.๒.๒ ความเสียหายที่มีสาเหตุจากการทุจริตและหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ทุจริตรับผิดชอบใช้เต็มจำนวนความเสียหายและพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องซึ่งกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหาย

๕.๒.๓ ความเสียหายที่มีได้เกิดจากการทุจริต แต่มีสาเหตุจากเงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ และหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหาย

๕.๓ ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ

ข้อ ๖ ความเสียหายที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามข้อ ๕ ให้หน่วยงานของรัฐรายงานความเสียหายในระบบความรับผิดทางละเมิดและแพ่งตามแนวทางและหลักเกณฑ์ที่กรมบัญชีกลางได้แจ้งเวียนให้ถือปฏิบัติ ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดแนวทางและหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ที่ <http://tcls.cgd.go.th>

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

จักรกฤษฏ์ พาราพันธกุล

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

บรรณานุกรม

สถาบันนิติธรรมมาลัย. (ม.ป.ป.). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๕ ละเมิด (มาตรา ๔๒๐ -๔๕๒). สืบค้น ๖ มกราคม ๒๕๖๓, จาก <https://www.drthawip.com/civilandcommercialcode/๐๖๐>

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). กฎหมายระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่. สืบค้น ๗ มกราคม ๒๕๖๓, จาก http://www.dla.go.th/work/e_book/eb๒/law๓/๑๑.html

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). กฎหมายระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เล่ม ๒. สืบค้น ๗ มกราคม ๒๕๖๓, จาก <http://www.dla.go.th/work/ebook/eb๒๘๐๙๕๒/๑๑.html>

สำนักปลัด อบจ.นครราชสีมา ฝ่ายนิติการและการพาณิชย์. (๒๕๖๐). คู่มือการจัดการความรู้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่. สืบค้น ๗ มกราคม ๒๕๖๓, จาก <http://www.koratpao.go.th/admin/๑๐๖๐/pdf/fwqpsj๑๕๐๗๒๘๑๗๖๙.pdf>

ศาลปกครอง. (ม.ป.ป.). คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด งานคดีปกครอง คำร้องที่ ๖๒๑/๒๕๕๒ คำสั่งที่ ๑๒๘/๒๕๕๔. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๓, จาก <http://admincourt.go.th/ADMINCOURT/upload/admCase/Document/judgement/PDF/๒๕๕๒/๐๑๐๑๓-๕๒๐๖๒๑-๒F-๕๕๐๔๐๑-๐๐๐๐๐๘๕๓๑๙.pdf>

ศาลปกครอง. (ม.ป.ป.). คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด งานคดีปกครอง คดีหมายเลขดำที่ อ.๖๕๕/๒๕๔๙ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๖๖/๒๕๕๒. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓, จาก <http://admincourt.go.th/ADMINCOURT/upload/admCase/Document/judgement/PDF/๒๕๔๙/๐๑๐๑๒-๔๙๐๖๕๕๕-๑F-๕๒๐๓๐๕-๐๐๐๐๐๖๒๐๔๕.pdf>

ศาลปกครอง. (ม.ป.ป.). คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด งานคดีปกครอง คดีหมายเลขดำที่ อ.๓๕๔/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๙๖/๒๕๕๒. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓, จาก <http://admincourt.go.th/ADMINCOURT/upload/admCase/Document/judgement/PDF/๒๕๕๐/๐๑๐๑๒-๕๐๐๓๕๔-๑F-๕๒๐๓๓๐-๐๐๐๐๐๖๓๔๘๒.pdf>

ราชกิจจานุเบกษา. (๒๕๖๓). ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ.๒๕๖๒. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓, จาก http://www.ratchakittha.soc.go.th/DATA/PDF/๒๕๖๓/E/๐๑๐/T_๐๐๐๓.PDF

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดราชบุรี. (๒๕๕๘). หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท.๐๘๐๔.๔/ว ๒๘๕๓ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓, จาก http://dn.core-website.com/public/dispatch_upload/backend/core_dispatch_๘๖๓๐_๑.pdf